

„Tanáraitól nem nyomásgyakorlást, hanem jótanácsokat kaptam a tizenkettedik osztályra vonatkozóan, kifejezetten hálás is nekik. Ezzel szemben a társadalom az utolsó középiskolás tanévet általában az érettségivel azonosítja, pedig ez önmagában meghatározó korszak az ember életében.”

TARTALOM

3. láthatár

„Felrázták a pedagógiát” a nagyenyedi projektversenyen

4. diákszemmel

Mérföldkő, avagy mentális-lelki teher az érettségi? – Gebe Zoltán írása

6. láthatár

Az életre nevelnek a csendregi BuKi Gyermekközpontban

10. tanárszemmel

Édesség vagy gyümölcs? – fontos az egészséges étrend – Mihály Gyopár-Henrietta írása

14. tanárszemmel

Kihívás megszerettetni a románt a roma gyerekekkel – Simon Gyöngyike írása

21. tanterem

Összetettek és sokrétűek a diákok leterheltségének okai – Bíró Blanka írása

23. hivatalos



7. portré

Tanári szigor, amiért sok diák hálás lehet – Szucher Ervin beszélgetése Iuhos Emesével



16. magánterület

Kedves másodosztos Réka! – Bartha Réka írása



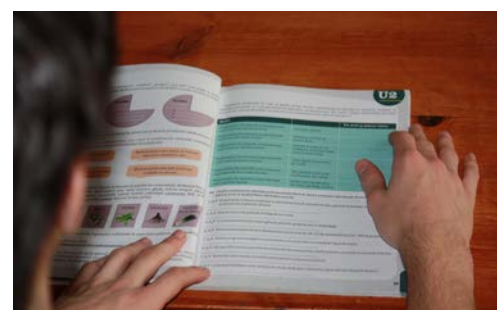
20. láthatár

A felnőttkori boldogulás alapja is lehet a Kerekítő



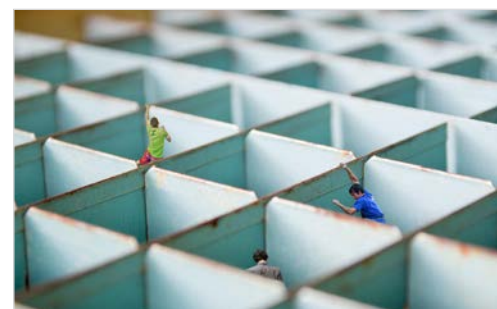
12. óvoda

Kiállták a 7 próbát a mesebarangolók a Hófehérke óvodában – Bedőházi Emese-Aranka és Vasile Ágnes írása



18. láthatár

Próbátétel lesz mindenkinek a románérettségi – Bíró Blanka írása



22. magánterület

Labirintus – László Noémi írása



1.

Újratervezés a románnyelv-tanításban

FOTÓ: FÜLÖP ZOLTÁN



• tanárszemmel • diákszemmél • szülői szemmel

• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport

• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok

• magánterület • térkép

Rendelje meg
a Magyar Közoktatást
a 2025-ös évre is!

www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2024–2025-ös tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreatívfejlés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleménynyagait az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

Kiegészítő tananyag
a középiskolai
oktatásban

emt.ro/vilaghirumagyartudosok

web: www.emt.ro
e-mail: emt@emt.ro
tel.: +40-744-783237

FIKA

különszám

Világhírű magyar természettudósok élete és munkássága

Petöfi
Kulturális
Ügynökség



FIT/00087/2023

Erdélyi Magyar Műszaki
Tudományos Társaság

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatatas> webcímen.



www.facebook.com/magyarkozoktatatas

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:



Szakmai beadvány a románnyelv-tanítás módosításáért

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) és a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) szakmai szempontú beadvánnyal fordult az oktatási minisztériumhoz a román nyelvnek a kisebbségi diákok számára történő oktatása terén.

A memorandumot szakértők bevonásával dolgozták ki és annak a szakmai találkozónak az eredménye, melyet a két szövetség partnerségben szervezett Országos szakértői konferencia a román nyelv mint nem anyanyelv oktatása-értékelése témájában. Kihívások és lehetőségek a román nyelv oktatásában a magyar iskolákban címmel Szovátn szeptember 27–29. között.

Vitafórum a szakembereknek

A konferencia keretén belül a szervezők vitafórumot biztosítottak azoknak a szakembereknek, akik az utóbbi években a román nyelv mint nem anyanyelv tantárgy szakértőiként dolgoztak tananyagfejlesztésben, tételkidolgozásban, tankönyvek vagy oktatási segédanyagok szerkesztésében és értékelésében. Ugyanakkor a szakmai fórumon részt vettek az oktatási minisztérium és az Országos Oktatáspolitikai és Értékelési Központ szakemberei is, mintegy 15 tanfelügyelő és 30 tanár.

Felül kell vizsgálni az 5–8. osztályos tantervet is

A két szövetség oktatási szakemberei és a szakértői kör által megfogalmazott memorandum többek között a következő ajánlásokat, javaslatokat, kéréseket fogalmazza meg az országos értékelésekkel (tananyagokkal, tantervekkel stb.) kapcsolatban:

- A 2. osztályos tanterv csakis olyan oktatási tevékenységeket ír elő, amelyek a szóbeli kommunikációs képességeket fejlesztik. Ennek megfelelően kéri, hogy a 2. osztályosok országos értékelése keretében kizárólag szóbeli közvegértési képességeket mérjenek.

- Szorgalmazzák az 5–8. osztályos tanterv felülvizsgálatát annak

érdekében, hogy az elvárt nyelvi szintek terén összhangban legyenek az elemi és a líceumi szintek tanterveivel. Ez a tanterv ugyanis 2017-ben lépett érvénybe, és azóta lényeges, tudományos

Kéri az országos értékelések vizsgatételeinek olyan szakértők általi láttamozását is, akik a román mint nem anyanyelv tárgy szakavatottjai, és ők maguk nem vesznek részt a tételkidolgozásban.

eredményeken alapuló, európai referenciákat figyelembe vevő dokumentumok jelentek meg egy adott nyelvnek a nem anyanyelvként vagy második nyelvként történő oktatás terén.

A kisérlettségi is módosításra szorul

- A 8. osztály végi országos értékelés kapcsán sürgősen szükséges az írásbeli tételek részét alkotó szövegek nehézségi fokának a B1-es szinthez való igazítása.

- Az új középiskolai tantervek szellemében sürgősen ki kell dolgozni és közzé kell tenni a román mint nem anyanyelv tantárgy kompetenciafejlesztését központba helyező új, kisebbségi



FOTÓK • FULÓP ZOLTÁN

érettségi vizsgatételmintákat. A szakemberek kérik, hogy szakítsanak a hatóságok azzal a gyakorlattal, hogy a kisebbségi vizsgatételeket a román nyelv és irodalom mint anyanyelv tantárgy vizsgatételeihez viszonyítják.

2021–2023 közötti időszakban lezajlott strukturális projektje során fejlesztettek ki (lásd: <https://www.lrmin.ro/resurse-biblioteca-virtuala/>).

– Fontosnak tartják, hogy az időszaki meg szervezett megyei és térségi

annak a monitorizálását is, hogy mennyiben használatosak ezek az útmutatók a különböző oktatási szinteken.

Képzés a pályakezdő pedagógusoknak

A szakértők javasolják, hogy minden pályakezdő pedagógus, aki román nyelvű kommunikációt vagy román nyelvet és irodalmat tanít magyar osztályokban, vegyen részt a román nyelv mint nem anyanyelv oktatásáról szóló képzéseken. Ennek finanszírozási keretét a szakértők az oktatási törvény által létrehozott, a román nyelv és irodalom tanulását támogató országos programból biztosítanák. Mindezek mellett a szakértők rendkívüli mértékben fontosnak látják a minisztériumon belül egy a román mint



– Rendkívüli mértékben sürgősnek és fontosnak tartják a már közzétett 2025-ös érettségi program felülvizsgálatát. A miniszteri rendelettel közzétett idejű kisebbségi románérettségi programja ugyanis indokolatlan mértékben a közvetítői (competențele de mediere) és nem a szóbeli és írásbeli kommunikációs kompetenciák mérésére és értékelésére fókuszál.

Módszertani köröket sürgetnek

A memorandum továbbá észrevételeket és javaslatokat is tartalmaz oktatás-irányítási és oktatáspolitikai intézkedések foganatosítása érdekében, mint például:

– A minisztérium népszerűsítse a (magyar) kisebbségi oktatással rendelkező megyei tanfelügyelőségek körében azoknak a módszertani útmutatóknak, oktatási segédanyagoknak és opcionális tananyagoknak az iskolai alkalmazását, amelyeket a szaktárca

tanári módszertani körök és tanácskozáások tematikájába kerüljenek be információk a LRMIN projekt keretében kifejlesztett oktatási segédanyagok alkalmazásának hasznosságáról és fontosságáról.

– Kérik továbbá az illetékes szervezetet, hogy a fent említett strukturális projekt keretében kifejlesztett kisebbségi románnyelv-oktatási módszertani útmutatók kerüljenek be a fokozati vizsgák és a címzetes versenyvizsga hivatalos, kötelező vizsgakönyvésztébe.

– Tekintettel a román mint második nyelv vagy nem anyanyelv oktatásának módszertani sajátosságaira, kérik, hogy a megyei tanfelügyelőségek román oktatásért felelős szakfelügyelői szervezzenek külön módszertani tanácskozásokat a differenciált tananyag szerint oktató pedagógusok számára. Ugyanakkor fontosnak tartják, hogy a tanfelügyelőségek szakellenőrzéseinek a tematikája tartalmazza

A 2. osztályos tanterv csakis olyan oktatási tevékenységeket ír elő, amelyek a szóbeli kommunikációs képességeket fejlesztik. Ennek megfelelően kérik, hogy a 2. osztályosok országos értékelése keretében kizárólag szóbeli szövegértési képességeket mérjenek.

nem anyanyelv tantárgynak szánt szakosztály létrehozását, illetve az Országos Oktatáspolitikai és Értékelési Központ (illetve átszervezés esetén utódintézményei) keretén belül minimum egy szaktanácsadói állás kialakítását.

Kérik továbbá hogy az országos értékelések vizsgatételeket olyan szakértők is láttamozzák, akik a román mint nem anyanyelv tárgy szakavatottjai, és ők maguk nem vesznek részt a tételkidolgozásban.

A memorandumot eljuttatták az oktatási minisztériumba, Ligia Deca miniszter asszonynak, illetve a témában még illetékes államtitkárságnak, szakosztályoknak, intézményeknek.

„Felrázták a pedagógiát” a nagyenyedi projektversenyen

A nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium adott otthont az október 25. és 27. között a pedagógiai líceumi diákok számára első alkalommal szervezett országos projektversenynek. A magyarul tanulókat megszólító esemény névadója Gáspár János író, pedagógus, a nagyenyedi tanítóképző megalapítója.

A hagyományteremtő szándékkal szerveztek Nagyenyeden vetélkedőt, mely egyben találkozási és tanácskozási lehetőséget is biztosított a romániai magyar tannyelvű pedagógiai líceumok pedagógusai és tanulói számára. A rendezvény célja, hogy a magyar képzős diákokat közelebb hozza egymáshoz az együttgondolkodás és a versenyszellem jegyében. Az úttörő kezdeményezés ötletgazdája Bartha Melinda, a Bethlen Gábor Kollégium pedagógiatanára, megvalósítója pedig az iskola tanári kara és a Bethlen Gábor Alapítvány volt – számolt be a Maszol portál.

Mint írták, Szócs Ildikó igazgató a magyar tannyelvű, pedagógiai szakirányú iskolák közreműködését hangsúlyozta köszöntőbeszédében, ugyanakkor utalt arra is, hogy a pedagógiát oktató tanárok és intézményvezetők első találkozója is Nagyenyeden valósult meg egy évvel ezelőtt, majd azt egy másik hasonló követte Nagyváradon. Mindkettő nagyon hasznosnak bizonyult, és ez is megerősítette az elgondolást, hogy a diákok számára is szervezzenek egy tapasztalatcserében gazdag találkozót. Nagy Tímea Fehér megyei kisebbségi oktatásért felelős tanfelügyelő elmondta, szeretné, ha a projektverseny tovább élne Nagyenyeden vagy vándorrendezvényként különböző helyszíneken, hiszen ez a pedagógusok fejlődését szolgálja, azokét, akik a jövő generációját nevelik.

Szócs Gyula orvos, a Bethlen-kollégium egyik elhivatott anyaországi támogatója, illetve Bartha Melinda pedagógiatanár Gáspár János munkásságát méltatták. Gáspár János (Torockószentgyörgy, 1816. október 27. – Nagyenyed, 1892. március 6.) a tanítóképzés elhivatott támogatója volt, az ő nevéhez fűződik a nagyenyedi tanítóképző 1858-as megalapítása. Fő műve, a *Csemegék* a magyar gyermekirodalom

egyik gyöngyszeme, de ezenkívül olvasókönyveket írt, különböző lapoknak cikkezett, miközben tanfelügyelői, egyházi főgondnoki és más közéleti teendőket is elvállalt. Gáspár János a felelősséget vállaló, a népe felvirágoztatásáért küzdő tehetséges pedagógus megtestesítője,

Nagy Tímea Fehér megyei kisebbségi oktatásért felelős tanfelügyelő elmondta, szeretné, ha a projektverseny tovább élne Nagyenyeden vagy vándorrendezvényként különböző helyszíneken, hiszen ez a pedagógusok fejlődését szolgálja, azokét, akik a jövő generációját nevelik.

aki követendő példa lehet a mai képzős növendékek számára is – hangzott el az eseményen.

A versenyen a kézdivásárhelyi Bod Péter Tanítóképző, a zilahi Gheorghe Șincai Pedagógiai Líceum, a szatmárnémeti Kölcsey Ferenc Főgimnázium és a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium vett részt. A csoportok először bemutatták az otthon elkészített és beküldött projektjeiket. A téma Bajzáth Mária *Erdők, mezők népmeséi* című kötete volt, ebből kellett kiválasztani egy címet, és erre kellett egy tematikus tevékenységen alapuló projektet megvalósítani. A színes és színvonalas bemutatók után a második fordulóban a csoportok egy feladatlapot kaptak, amelyhez didaktikai mérőeszközt

és szemléltetőanyagot kellett készíteniük. A versenytevékenységek jó hangulatban zajlottak, és a pedagógusnövendékek jobbnál jobb ötletekkel kápráztatták el egymást és a zsűri tagjait.

A résztvevők együttesen „megfórták az univerzum négy sarkát, és felrázták a pedagógiát, amely ezáltal közös és irányított úton Erdély különböző településeiről érkezve Nagyenyeden összpontosult” – foglalta össze szemléletesen a verseny lényegét Nagy Egon, a házigazda kollégium magyartanára, a díjkiosztó konferálója. A zsűri tagjai egyenként méltatták a látottakat, és csupa szuperlatívuszokkal éltek. Demény Piroska kolozsvári egyetemi docens elmondta, nagyon szerencsésnek találja, hogy a projektmódszert választották a verseny tárgyának, hiszen az „hozzásegít ahhoz, hogy a tudásépítést egymással együttműködve valósítsák meg”. Para Noémi sepsiszentgyörgyi iskolapszichológus szerint a versenyzők megmutatták, hogy élményt jelent a tanulás, és azt kívánta, hogy soha ne múljon el a munkakedvük. Péter Lilla székelyudvarhelyi egyetemi adjunktus azt értékelte, hogy a leendő pedagógusoknak sikerült megmutatniuk, mire képesek, és milyen csodálatos dolgokat tudnak a tanítványok elé vinni.

Az értékelésekből kiderült, a zsűrinek nehéz dolga volt a rangsorolásban, de végül mindegyik iskolának sikerült díjat szereznie. Az első helyen a következő csapatok végeztek: a szatmárnémeti Békatalpak (bölcsodei szekció), a nagyenyedi Pindúr-Pandúr (óvodai szekció), illetve a kézdivásárhelyi Tündéraszony csillaga és a nagyenyedi Pitypangok (tanítói szekció).

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Mérföldkő, avagy mentális-lelki teher az érettségi?

Tizenkettedikesként a diákoknak számos szervezési feladatban és a vizsgákra való hosszas felkészülési folyamatban is helyt kell állniuk. A tanév első felében kolozsvári magyar iskolák érettségire készülő végzős diákjait kérdeztük arról, hogyan készülnek az előttük álló kihívásokra.

Az érettségire általában mindenki úgy tekint, mint az élet egyik fontos mérföldkövére, amelynek elérése egyben egy következő lépcsőfokot is jelent a tanulmányait befejező diák számára. Emiatt egyesek különösen nagy nyomást és teljesítménykényszeret érezhetnek a vizsga teljesítésével kapcsolatban. A külső szemlélők nem mindig látnak bele abba a felkészülési folyamatba, amelyet a diákoknak végig kell csinálnia, mielőtt megoldja a kapott tételt.

Emellett arról is érdemes beszélni, hogy a tizenkettedik osztályosok számára nem az érettség az egyetlen feladat, amelyet teljesíteniük kell ebben az időszakban, emellett rengeteg szervezőmunkára is szükség van a részükről a végzősöknek tartott események kapcsán. Az nyilvánvalóan emberfüggő, mennyire él meg nehézségként ezt az időszakot a tanulók, de sokan túlterheltnak érezhetik magukat az elvárások miatt.

A témában kolozsvári magyar iskolák végzős diákjait kérdeztem jócskán a tanévkezdés után, hogy milyenek látják az előttük álló utolsó évet, és hogyan állnak hozzá a rájuk váró kihívásokhoz.

Nehezéd nyomás helyett jótanácsok

„Minden osztályban megvan a három alaptantárgy, azok mellett pedig egy választott. Az is egy lényeges kérdés, hogy ki melyik mellett dönt. Ami az ezekből való felkészülést illeti, prioritizálni kell. Nyilvánvalóan mindegyik tantárgyból fontos fejlődni, de heti óraszámában is több van abból, ami az érettségire kell. Azt is előre láthatjuk, mi szükséges nekünk az egyetemre” – árulta el a felkészüléssel kapcsolatban a Báthory István Elméleti Líceumba járó Egri Kriszta, aki számára zavaró tényező, hogy a generációjuk a korábbi osztályokhoz képest új tanügyi rendszerben tanul, ezért

nem tudják előre, hogyan fog kinézni az a tétel, amelyet a vizsgákon eléjük tesznek.

Az évkezdést illetően hangsúlyozta, tanáraitól nem nyomásgyakorlást, hanem jótanácsokat kapott a tizenket-

A végzős lány hálás a tanárainak azért a biztatásért, amit az érettségi kapcsán kap tőlük. Többek között emiatt is tud magabiztosan szembenézni az utolsó év kihívásaival, úgy érzi, minden rendben lesz az érettségig.

tedik osztályra vonatkozóan, többek között az időbeosztással kapcsolatban, ezekért kifejezetten hálás is nekik. Ezzel szemben a társadalommal kapcsolatban úgy érzi, az utolsó középiskolai tanévet általában az érettségivel azonosítja, pedig ez önmagában egy igazán meghatározó korszak az ember életében.

A most végzős diákok az elmúlt években olyan nehézségekkel is szembe kellett hogy nézzenek, amelyekkel a korábbi generációk nem. Ilyen volt például a koronavírus-járvány következtében bevezetett online tanulási rendszer, ami sokak szerint egyáltalán nem működött hatékonyan, és az akkori tananyag szempontjából jelentős kiesést jelentett a diákoknak. Bár a visszarendeződés már rég megtörtént, a

Tudnivalók a 2025-ös érettségiről

A 2025-ös érettségi megszervezését és lebonyolítását szabályozó tanügyminiszteri rendelet szerint az idei újdonság, hogy az előzetes eredmények közzététele után az érettségizőknek lehetőségük lesz saját dolgozatuk megtekintésére, a kiskorúak viszont csak szülei jelenlétében tehetik meg ezt. A szóbeli és a kompetencivizsgákra december közepétől kell feliratkozni.

A 2025-ös érettségi megszervezését és lebonyolítását szabályozó tanügyminiszteri rendelet értelmében a kiskorú érettségiző az egyik szülője vagy a törvényes képviselője jelenlétében tekintheti majd meg dolgozatát az eredmények közzététele után. A szóbeli vizsgákra – román nyelvi (A), anyanyelvi kompetenciák (B), idegen nyelv (C) és digitális kompetenciák (D) – 2024. december 16. és 20. között kell majd beiratkozni. Ezeket a szóbeli vizsgákat az iskolák szervezik meg. Azok a tanulók, akik tanulmányi ösztöndíjjal külföldön tanulnak, és emiatt nem tudnak részt venni a szóbeli vizsgákon a 2025. január 27. és február 7. közötti időszakban, továbbá május 30. és június 4. között tehetik le ezeket.

tanügyi rendszer folyamatos változásokon megy keresztül.

Rengeteg kritikát kapott az elmúlt években az a tanterv, amely alapján a diákok az érettségire készülnek. Hasonló felháborodást váltottak ki időnként az összeállított tételsorok, leginkább azért, mert egyáltalán nem volt gyakorlatias jellegük a feladatoknak. A középiskolások e téren is sok változtatást tapasztalhattak az elmúlt időben. Ezt figyelembe véve, fontos kérdés, ki mennyire látja pozitívnak ezt a folyamatot, és ki lát benne nehezítő tényezőt.

Szóbeli januárban

„Korábban volt olyan változtatás, amelynek következtében a magyar nyelvű diákokat magyarként is kezelték a románvizsgán, ami a megszokott lebonyolításhoz képest újdonságnak számított. Hogyha idén változtatnak, szerintem inkább könnyíteni fognak a tételeken, mint nehezíteni. Kicsit furcsának tartottam, hogy az érettségit előbbre hozták, és júniusban lesz, a szóbeli pedig januárban. Van viszont egy olyan mondás, amely szerint mindig az az ember nyer, aki tud alkalmazkodni, én is ebben hiszek” – fejtette ki véleményét az újításokkal kapcsolatban az Apáczai Csere János Elméleti Líceum tanulója, Szélyes Panna.

A végzős lány hálás a tanárainak azért a biztatásért, amit az érettségi kapcsán kap tőlük. Többek között emiatt is tud magabiztosan szembenézni az utolsó év kihívásaival, úgy érzi, minden rendben lesz az érettségien. Az elmúlt három évben a diáktanács elnökeként számos egyéb feladata is volt a tanuláson kívül, most viszont a rendszerességhez akar ismét hozzászokni.

Terveivel kapcsolatban elmondta, jövőre a budapesti színművészeti egyetemen szeretne tervezői grafikát tanulni. Mivel nincs ehhez alapképzettsége, a tizenkettedik után kihagyja egy évet, hogy elvégezzen egy előkészítőt is. Fontos számára a román nyelv terén való fejlődés is, ugyanis külföldi tervei ellenére hosszú távon az országban képzelet el a jövőjét.

„A tizenkettedik csak abban más, hogy ez az utolsó év, amikor iskolás vagyok, és van egyfajta nyomás rajtam az érettségi miatt. Nem változott a tanulás menete, de már nem lehet

semmit sem elhanyagolni, nem a licis élet a prioritás, hanem a felkészülés” – osztotta hozzáállásával kapcsolatban a János Zsigmond Unitárius Kollégium diákja, Tan Csorba Péter, aki számára a vizsgák nem jelentenek nagy félelmet, hiszen az általa kinézett informatikai egyetemhez kis arányban számít

„Négy év után nemcsak a tudással kell maradni, hanem rengeteg emlékekkel azokról az emberekről, akikkel a ténédzser korunkat végig éltük. Szerintem nincs rendjén, ha a diákok egyfolytában arról kérdezzétek, hogy milyen egyetemre akar menni, és mit fog kezdeni a jövőjével. Az érettségi felméri a tu-



FOTÓ: PEXELS

A külső szemlélők nem mindig látnak bele abba a felkészülési folyamatba, amelyet a diákoknak végig kell csinálni

majd az érettségi jegy. Ennek ellenére szeretne magának bizonyítani a tanév végén, és a lehető legjobb eredményeket elérni.

A többi megszólaló diákhöz hasonlóan ő is kiemelte a ballagásra való felkészülést is, mint olyan tényezőt, ami az érettségi mellett figyelmet igényel. Ugyanúgy munkát kell fektetniük a diákoknak a szervezésbe, mint a tanulásba, ezért az időbeosztásukat tekintve rendkívül hatékonyan kell lenniük az utolsó hónapokban, hogy mindennel időben elkészüljenek.

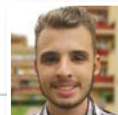
Szintén lényeges cél lehet a végzősök számára a nagykorúsítási tánc betanulása, a tablóra felkerülő fotók elkészítése és minden olyan teendő, amelyet el kell végezniük az iskola befejezése előtt. Az már általában osztályfőgő, hogy ki mikor kezd el szervezni az eseményeket.

dást, de ha valakinek nem jön össze, attól nem fog összedőlni számára a világ, jövőre megpróbálhatja még egyszer. Az országnak és a világnak is nagy hibája az a mentalitás, amely a nyomásgyakorlásról szól” – fejtette ki a véleményét a témával kapcsolatban Egri Kriszta.

A megkérdezett diákok bizonyos szempontból hasznosnak tartják a próbaérettséget is, mert az lehetőséget ad nekik arra, hogy szembesüljenek azzal, mi vár rájuk a nyáron. Összességében elmondható, az általam megkérdezett diákok mind komolyan veszik az előttük álló kihívást, és időben elkezdik rá a felkészülést, de nem szeretnék, ha egyedül arról szólna számukra az utolsó tanév.

GEBE ZOLTÁN

zoli.gebe@proton.me



Az életre nevelnek a csedregi BuKi Gyermekközpontban

Naponta több mint 40 hátrányos helyzetű gyerekek nyújtanak étkezési, tisztálkodási lehetőséget, segítséget a tanulásban a csedregi BuKi Gyermekközpontban. Marcu Gréta intézményvezető, pedagógus a Szatmár megyei tanoda ösztönző programjairól, a helyi roma közösség felkarolásáról beszélt.

Több mint tíz éve működik a Szatmár megyei Csedregen a BuKi Gyermekközpont, amely a hátrányos helyzetű gyerekeket karolta fel, és segíti abban, hogy befejezzék az iskolát, és közben gyakorlati tudásra tegyenek szert. Marcu Gréta intézményvezető felidézte, a tanoda ötlete akkor született, amikor a németországi Heidi Haller a halmi gyermekotthon meglátogatása után Csedregre tévedt, és meglátta, milyen rossz körülmények között él itt a roma közösség. „A Tanyának nevezett részen nagyon magas volt a mélyszegénységben élő családok száma, sok egyedülálló anya műanyag dobozokból készített hajlékban élt gyerekével. Hazatérve, Heidi elmesélte férjének, Stefan Zellnek, hogy Európában még léteznek ilyen rossz helyzetben lévő családok. Kezdetben ruhákkal, élelemmel, gyógyszerekkel próbálták segíteni a helyi roma közösséget, de aztán rájöttek, hogy ez csak ideiglenes megoldást nyújt, a gyerekek így nem tudnak kitörni ebből az állapotból” – magyarázta a pedagógus. Hozzátette, ekkor merült fel a tanoda ötlete, így 2010-ben béreltek egy házat a roma negyed közelségében, ahol aztán a következő évtől elkezdődtek a tevékenységek.

Mint kifejtette, kezdetben csak 15-20 gyerek járt a BuKi-házba, hiszen a kezdeményezők nehezen nyerték el a szülők bizalmát, akik számára szokatlan volt, hogy valaki velük is szeretne foglalkozni. A magyar és roma nyelvet beszélő gyerekek azóta kapnak reggelit, uzsonnát, iskolai felszerelést, segítséget a házi feladat elvégzésében, lehetőségük van tisztálkodni, hetente kétszer ruhát, ágyneműt mosni. „Én 2018-ban jöttem a központba, utána kicsit átszerveződünk, viszont a célunk továbbra is az iskolaelhagyás és analfabetizmus csökkentése, és nagy hangsúlyt fektetünk az egészséges életmód kialakítására, valamint az életre való nevelésre, szociális integrálódásra. Az egyesületünk jelenleg naponta 43 gyermeknek nyújt különféle szolgáltatásokat, melyek egyrészt az alapvető szükségletek kielégítésére vonatkoznak: napi két étkezés, személyes higiénia, ruházat, tisztálkodási lehetőségek, alapélelem-csomag azoknak a családoknak, amelyeknek még nem sikerült kitörniük a mélyszegénységből. A pedagógiai tevékenységek során pedig főként a Montessori-módszert alkalmazzuk, fejlesztve a különböző

képességeiket” – magyarázta Marcu Gréta kitérve a szociális szolgáltatásokra is, melyek során közvetítenek az iskola, hivatalos intézmények és a roma közösség között.

A csedregi gyermekközpont vezetője nagyon fontosnak tartja az önálló életvitelre való felkészítést is, ezért az általános iskolások programjában hetente kétszer szerepel konyhai tevékenység, kertészkedés, szabás-varrás, továbbá tanulnak a közlekedési és magatartási szabályokról, családi költségvetésről, környezetvédelemről. „Az a szabály, hogy csak az a gyerek vehet részt a foglalkozásokon, aki aznap volt iskolában, öt igazolatlan hiányzás után pedig kikerülnek a programból. Ugyanakkor zsetonrendszer alapján működünk: minden iskolai napra kapnak egy darab 1 lejes játékpénzt, amit összegyűjtve

tisztálkodási szereket, ruhákat, tanszereket vehetnek maguknak a havonta szervezendő BuKi-bazárban. Ezáltal megtanulhatják, hogy mindennek van ára, és annak ellenére, hogy szegények, nem jár nekik minden ingyen, illetve anyagi helyzetük ellenére tudnak tenni valamit azért, hogy megvegyék, amire szükségük van, vagy amire vágnak” – részletezte a szatmári pedagógus.

Marcu Gréta arról is beszélt, hogy az intézmény 90 százalékban támogatásokból működik, ezért bármikor szívesen fogadják az adományokat. Mint kifejtette, az alapító házaspár Németországban különböző jótékonysági rendezvényeket szervez, melyek bevételéből próbálják fenntartani a gyermekközpontot. „Néhány szatmárnémeti iskolával is partnerségi szerződést kötöttünk,

kapunk tőlük alapélelmet, tisztálkodási szereket, néha meghívják a gyerekeket a városba, ami nagyon jól tesz nekik, hiszen így láthatják, hogy a világ nemcsak Csedregből áll. Ezt a cél szolgálja a nyári orientációs hét is, amikor a nagycsoportok tanárnő kíséretében elmennek a tőlünk 40 kilométerre levő Szatmárnémetibe, ahol megtanulják hogyan működik a tömegközlekedés, hol van a kórház, piac, bevásárlóközpont, hol lehet személyi igazolványt vagy jogosítványt készíteni” – részletezte az intézményvezető. Hozzátette, sokan az általános iskola befejezése után azért nem tanulnak tovább, mert félnek a városi környezettől, ezt a tendenciát is szeretnék megváltoztatni ezzel a kezdeményezéssel. Ugyanakkor a nyolcadik osztály befejezése után is a programban maradhatnak a gyerekek, a BuKi-ház munkatársai továbbra is tartják a kapcsolatot a családdal és az iskolával, ahová a diákok bejutnak.

„Ezáltal megtanulhatják, hogy mindennek van ára, és annak ellenére, hogy szegények, nem jár nekik minden ingyen, illetve anyagi helyzetük ellenére tudnak tenni valamit azért, hogy megvegyék, amire szükségük van, vagy amire vágnak” – részletezte a szatmári pedagógus.

Beszélgetés Iuhos Emesével, a máramarosszigeti líceum biológiatanárával

Tanári szigor, amiért sok diák hálás lehet

Az ország egyik legkisebb magyar tannyelvű középiskolája a máramarosszigeti Leőwey Klára Elméleti Líceum, mégis évről évre szinte futószalagon indítja az orvosi, gyógyszerészeti, állatorvosi egyetemekre a diákokat. Végző soron mindez a tanintézmény diákjait dicséri, azonban nehezen elképzelhető, hogy Iuhos Emese biológia szakos tanárnő hathatós közreműködése nélkül összejönne. Szigorúsága ellenére a több mint húszéves szakmai tapasztalattal rendelkező pedagógusnak sokakkal sikerül megkedveltetnie a biológiát.

– Sokakat meglephet, hogy egy elszórványosodott máramarosi kisvárosból milyen sok magyar diák jut be az ország orvosi, állatorvosi, gyógyszerészeti egyetemeire.

– És sorolhatnánk tovább a többi szakot is, azaz szinte mindent, ami a bio-

felvételin kért biológiatudás-szint körülbelül azonos azzal, amit én a hetedik osztályos tanulóimtól követek. Hiába na, modern világot élünk, szoktam mondogatni... Visszakanyarodva a témához, valóban apró közösség kis iskolája vagyunk, de nincs olyan évfolyamunk, amelyről néhányan ne jelentkeznének a felsorolt szakokra. Még akkor is, ha olyan végzős évfolyamról van szó, amelyről nem ballagtak el több mint tízen. Arra meg kimondottan büszke vagyok, és jó érzéssel tölt el, hogy aki a Leőwey Klárából próbálkozik, annak mind sikerül a felvételi.

– Meggyőződésem, hogy a diákok pályaválasztásában közrejátszik az a rendkívül fontos tényező, hogy sikerül velük megkedveltetni a biológiát. Hogyan jön ez össze egy olyan tantárgy esetében, amely nem a legegyszerűbb?

– Valóban nem egyszerű, ráadásul még sokakban él az az általános hiedelem, hogy a biológia tanuláshoz leginkább fenékre van szükség. Ül-jél, és magoljál, és mindegyre csak magoljál... Holott egyáltalán nem így van. A biológia is egy bizonyos logikán alapszik, ahol minden mindennel összefügg. Másrészt én régimódi tanár vagyok, aki megköveteli a tanulást. Ami, tegyük hozzá, napjainkban sokaknak eléggé furcsának tűnhet. Következetes és elég szigorú vagyok, ezért is neveznek sárkánynak. De a gyerekek legnagyobb része azt is érzékeli, hogy csakis az ő érdekükben vagyok sárkány, azért, hogy segíthessem őket. Ezenkívül számos iskolán kívüli tevékenységbe vontam és vonom be a

diákjaimat, és ebben az összes eddigi intézményvezető támogatását élveztem és élvezem. Hadd említsem meg név szerint Béres Ildikót, Pesek Szilárdot és a jelenlegi igazgatót, Kósa Attilát. Rengeteget túrázunk a hegyekben, és nem csak a környéken. Minden évben bejárjuk az országot, a Kazán-szorosától a Radnai-havasokig, a Gutintól a tengerig.

A rovargyűjteményt is már csak eldugva, a szekrény tetején tartjuk. Nem elég, hogy a memorizálási kötelességet is törölték, még a gyakorlatot is korlátozzák. Ott az internet, tessék megkeresni és megnézni!

– Mi történik azokkal a diákokkal, akiket nem igazán érdekel a biológia, és nem is hajlandók tanulni? Egy magát szigorúnak tartó tanárnál akár pótvizsgára is kerülhetnek?

– Az igazat vagy a megszépített valóságot mondjam? A világjárvány előtt mindenki tudta, ha nem tanul, mehet pótvizsgázni, vagy akár évet is ismételt. A nyáron elballagott osztályomban is volt egy diák, aki éveken keresztül, hatodikosként semmit nem akart tanulni biológiából, így értelemeszerűen megbukott. A Fennvaló viszont úgy intézi, hogy mindenki oda kerüljön, ahol a helye. Ez a fiú, akivel egyébként

Vagy ott van a kolozsvári egyetem esete: a felvételin kért biológiatudás-szint körülbelül azonos azzal, amit én a hetedik osztályos tanulóimtól követek. Hiába na, modern világot élünk, szoktam mondogatni...

lógiaival kapcsolatos. Lehet az tanári, egészségügyi asszisztensi vagy gyógytornászi pálya. Valamikor még volt a testnevelési is, de onnan, számomra teljesen érthetetlen módon, kivették az anatómiavizsgát, maradt mindössze a szaladás meg az ugrabugrálás. Pontegyenlőség esetén – és ez itt a következő furcsaság – a román nyelvből elért érettségi eredmény dönt. Vagy mondok mást: az asszisztensképzőbe évekig nem szerveztek felvételi vizsgát. Akik beiratkoztak, azokat mind felvették! Aztán legfeljebb menet közben kiostálódtak. De csak néhányan, hogy még véletlenül se bomolhasson fel a szak, tanári állásokat veszélyeztetve. Vagy ott van a kolozsvári egyetem esete: a

semmi más gond nem volt, az én osztályomban sokkal jobban megtalálta a helyét, mint az előző évfolyamban. A pandémia után sok minden változott: új rendelkezések, új iskolaév-szerkezet stb. Ma már szinte elképzelhetetlen az osztályismétlés. Leírva még nem láttam, hogy nem lenne szabad elvág-

imádom a gyermekeket, ugyanakkor hálás vagyok, hogy ezt a hivatást választottam. Viszont számomra mindig gyanús, amikor egy diáktól azt hallom, hogy mennyire szereti egyik vagy másik tanárát. Meggyőződésem szerint felnőttkorban kell szeretned az egykori tanáraidat. Akkor, amikor visz-

pályáról a lányát, mert nehéz, és hosszú éveken át kell mindegyre vizsgáznia. És akkor inkább mondjon le az álmáról, ne legyen orvos! Az egyetlen hazai orvosi egyetem, ahol magyarul lehet felvételizni, az a marosvásárhelyi. Oda az úgynevezett piros könyvből kell tanulni, amelyet én személy szerint nem szeretek, mert egy jellegzetes amerikai egyveleg. Hiányzik belőle az a logika, amely a mi tankönyveinkben tetten érhető. De mivel azt kérik, abból is dolgozunk. A vásárhelyi egyetemnek vi-

A dél-erdélyi szórványban, Marosújváron születtem, hároméves koromtól Székelyföldre kerültem, az egyetemet Kolozsváron végeztem, aztán Csíkszeredában és Tusnádfürdőn tanítottam, s onnan kerültem Máramaroszigetre.

szont az az előnye, hogy a felvételire nemcsak magolni kell, hanem tanulni és főleg gondolkodni is szükséges.

– Mégsem mindenki választja Marosvásárhelyt. Nehezebb feladat román nyelvű felvételire felkészíteni a magyarul tanuló diákokat?

– Nem állíthatom. A máramarosi szórványban mindenki jól ismeri és használja a román nyelvet. Azt is mondhatnám, hogy a román nyelvű biológiát valamivel könnyebb elsajátítani, mint a magyart. A latin nyelvű szakkifejezések sokkal közelebb állnak a románhoz. Ugyanakkor ki lehet következtetni őket. Mi már ötödik-hatodik osztályban lebontva tanuljuk a szakkifejezéseket. A visszajelzésekből tudom, hogy az orvosi diákjaink – főként a székelyföldi évfolyamtársaikhoz képest – nagyon jól boldogulnak románul. Mert ugye Vásárhelyen is a laborórákat vegyes csoportokban, román nyelven tartják.

– A tantárgyversenyeken is jól teljesítenek?

– Általában oda nevezünk be, ahol lehet magyar nyelven is versenyezni. Mert hát a tételek lefordítása



▲ SZERZŐ FELVÉTELEI

luhos Emese, a máramaroszigeti Leówey Klára Elméleti Líceum biológiatanára

ni azt, aki a minimális anyagot sem hajlandó megtanulni, nem hivatalosan azonban egészen magas színről megfogalmazott elvárás, hogy a tanár ne buktasson meg senkit. Pedig amúgy is ijesztő, mennyire lesüllyedt a diákoktól megkövetelendő szint! A tanítványaimról kijelenthetem, hogy nem élnek vissza az efféle kikapukkal. Sőt a középiskola utolsó éveiben azok is elkezdik tanulni a biológiát, akik addig elhanyagolták. Mert sokan ráébrednek, hogy talán könnyebb ebből érettségizni, mint fizikából vagy informatikából.

– *Sárkány ide vagy oda, de ezek szerint mégiscsak sikerül megszerettetnie magát azokkal is, akiket kevésbé érdekel a biológia?*

– Ez általában a tizenkettedik osztály elvégzése után derül ki. Én azt tanultam az egyik régi kedvenc pedagógusomtól, hogy egy tanárt nem szeretni, hanem tisztelni kell. Én tisztelen és

szaporítva az éveket, rájössz, hogy ha szigorú is volt, de azzal a te érdekedet szolgálta. Nekem számos olyan volt tanítványom van, aki időnként felhív, ki-megyünk egyet a városba, kávézunk, elbeszélgetünk... És olyan is akad, aki lelki problémáit osztja meg, netán tanácsot kér, holott már rég elballagott, családot alapított.

– *Azokkal, akik már a középiskola kezdetén jelzik, hogy a pályaválasztás okán szükségük volna alaposabb biológiai ismeretekre, külön foglalkozik?*

– Abból indulok ki, hogy az is bejuthat az egyetemre, aki rendszeresen készül, és az órán kellőképpen figyel. Ezenkívül természetesen foglalkozom azokkal a diákokkal, akik egyértelművé teszik, hogy hová szeretnének jelentkezni. Sajnos az utóbbi időben országos jelenséggé vált, hogy egyre kevesebben próbálkoznak az orvosi-ra. A minap egy anyukától hallottam, hogy ő azért próbálja eltéríteni erről a

Romániában még mindig gondot jelent. Fel is szoktam lelkiileg készíteni a gyerekeket arra, hogy az olimpiászok

A máramarosi szórványban mindenki jól ismeri és használja a román nyelvet. Azt is mondhatnám, hogy a román nyelvű biológiát valamivel könnyebb elsajátítani, mint a magyart. A latin nyelvű szakkifejezések sokkal közelebb állnak a románhoz.

országos szakaszait nem nekik találták ki. Vannak viszont egyéb színvonalas vetélkedők, ahová bátran szoktunk jelentkezni.

– Biztos, hogy óriási elégtétel egy tanár számára, hogy diákjai egytől egyig bejutnak az egyetemre. De el tudom képzelni azt is, hogy míg az egyik szeme nevet, a másik sír, hisz borítékolható, hogy aki orvosit végez, azt a fiatal értelmiségit a máramarosszigeti magyar közösség elveszíti.

A minap egy anyukától hallottam, hogy ő azért próbálja eltéríteni erről a pályáról a lányát, mert nehéz, és hosszú éveken át kell mindegyre vizsgáznia. És akkor inkább mondjon le az álmáról, ne legyen orvos! Az egyetlen hazai orvosi egyetem, ahol magyarul lehet felvételizni, az a marosvásárhelyi.

– Engem nem zavar, hogy távoznak, hisz mindig arra biztatom a tanítványaimat, hogy menjenek, nézzék meg, hogy van élet Szigeten kívül is! Hogy legyen ahová visszajöjjenek. Azelőtt viszont lássanak világot, szerezzenek

tapasztalatot, gyűjtsenek tudást meg egyebet, legyen összehasonlítási alapjuk. Persze vannak olyan volt diákjaim is, akikben fel sem merül, hogy Erdélyben keressék a boldogulást.

– Úgy tudom, ön is tett egy-két kisebb kört, mielőtt ennek a világvéginek is tartott városba került volna...

– A dél-erdélyi szórványban, Marosújváron születtem, hároméves koromtól Székelyföldre kerültem, az egyetemet Kolozsváron végeztem, aztán Csíkszeredában és Tusnádfürdőn tanítottam, s onnan kerültem Máramarosszigetre. Az elején nagyon furcsa volt Csíkből Máramarosszigetre, a gázos melegítésből a fával fűtött iskolába kerülni. Az emberek viszont sokkal melegebb szívűek, mondhatni tárt karokkal fogadják az idegenből érkezőket. Csíkszeredában mindegyre azt vetették a szememre, hogy nem beszélek olyan székelyesen, mint ők. Szigeten nem voltak ilyen problémáim, magyar, román, ukrán egyformán befogadott. Ráadásul az évek során olyan iskolaigazgatóim voltak, akik minden egyes iskolai és azon kívüli tevékenységben támogattak. Itt soha nem mondtak nemet, nem magyarázkodtak, hogy most ezt ezért vagy azt azért nem lehet. Mindig és mindenben a megoldást keresték. Az sem mellékes, hogy már idekerülésemkor, 2006-ban egy nagyon jól felszerelt laboratórium fogadott. A Leőweyben minden diáknak jut mikroszkóp meg egyéb matura tárgyi, ahogyan én nevezem őket.

– Ami nem kis dolog, hisz máshol, akár nagyobb és nevesebb iskolákban a labortermeket elhanyagolják vagy akár fel is számolják.

– Sajnos. A másik gond meg az, hogy az Európai Unió legújabb irányelvei és tiltásai miatt a laborokat nem igazán lehet rendeltetésüknek megfelelően használni. Bogarakat nem szabad felszúrni, állatot tilos boncolni, a gyermek kezébe nem szabad szikét adni, ezért mi például régi borotvapengéket használunk.

– Viszont a békát mivel helyettesítik?

– Semmivel. Elvileg mindent a számítógép képernyője előtt kellene

tanulmányozni, ami egy vicc. Még egy-egy szemet, szívet, vesét szerzek a piacról, vagy a gyermekek vidéki nagyszüleitől, azt boncoljuk. Régebben még a gilisztával is próbálkoztunk, de lemondtam róla. Soha nem lehet tudni, hogy a mai világban ki, mikor és hol szól meg, netán jelent fel. A rovargyűj-



Luhos Emese: „a biológia is egy bizonyos logikán alapszik, ahol minden mindennel összefügg”

teményt is már csak eldugva, a szekrény tetején tartjuk. Nem elég, hogy a memorizálási kötelességet is törölték, még a gyakorlatot is korlátozzák. Ott az internet, tessék megkeresni és megnézni! Ez az uniós irányelv, kérem! De nem probléma. Alkalmazkodunk mindenhez úgy, hogy jó legyen nekünk, hisz Darwin is azt mondta, hogy aki nem alkalmazkodik, az kiesik a sorból. Mi pedig a sor elején szeretnénk maradni!

SZUCHER ERVIN

juventus.kronika@gmail.com



Édesség vagy gyümölcs? – fontos az egészséges étrend

A gyerekek étkezési szokásai komoly hatással vannak az egészségükre és a fejlődésükre. Az étkezési szokások kialakításában döntő szerepe van a családnak, az iskolának és a környezeti tényezőknek, például a média és a barátok befolyásának. A megfelelő táplálkozás alapvető fontosságú a fizikai növekedéshez, a mentális fejlődéshez és az energiaszint fenntartásához. Emellett csökkenti a különböző betegségek kialakulásának kockázatát, és hozzájárul az optimális közérzethez.

A kiegyensúlyozott étrend fontossága

A gyerekek táplálkozási szükségletei különböznek a felnőttekétől, hiszen aktívan fejlődnek, és sok energiára van szükségük. Egy kiegyensúlyozott étrend biztosítja a szükséges makro- és mikrotápanyagokat, például a fehérjéket, szénhidrátokat, zsírokat, vitaminokat és ásványi anyagokat. A reggeli kulcsfontosságú étkezés, mert segíti a koncentrációt és az energiaszint fenntartását az iskolai nap során. Azok a gyerekek, akik rendszeresen reggeliznek, jobban teljesítenek az iskolában, és kevésbé hajlamosak elhízásra. Az iskolai mindennapokban épp ezért fektetjük a legnagyobb hangsúlyt a reggelire. Mindennap az első szünet a reggelié, ilyenkor a gyerekek a helyükön vagy helyet cserélve mással, esetleg kisebb baráti körökben fogyasztják el a reggelijüket. Sokszor fél szemmel figyelem, hogy ki mit eszik. Van, akinek sajnos a napi enniivalója egy csokis kifli, vannak, akik péksüteményt, kiflit, perccet reggeliznek. Szerencsére többségük szendvicset eszik, ami mellett ott vannak a zöldségek is. Vannak a huncut diákok, akik először előlem bujkálva a keksznek, sós ropogtatónak látnak neki. Azért eszik elbújva, mert tudják, hogy nem szoktam engedni, hogy a reggeli helyett az uzsonnát fogyasszák el. A reggeli mellé többnyire gyümölcs van az ételedobozban, esetleg olajos magvak, keksz, sós ropi.



Sok gyerek legszívesebben csak édességet és ropit enne folyton

Ez utóbbit engedem meg, ugyanis úgy van az egyességünk, hogy a gyerekek nem hozhatnak az iskolába süteményt, édességeket, üdítőket. Ezek a szülinapozások alkalmával vannak megengedve, viszont ezeken a napokon égszakadás, földindulás van, mert a nagy mennyiségű cukor annyira felpörgeti a gyerekeket, hogy utána a nyugodt tanulás szinte-szinte lehetetlenné válik.

Alapinnivalójuk a víz és a tea. Sok tanítóval ellentétben én megengedem, hogy a tanulóim akkor igyanak, amikor szomjasak, tehát óra alatt is akár. Ezzel sok mindenki nem ért egyet, viszont magamról tudom, hogy nem tudok úgy koncentrálni, beszélni hosszabb ideig, ha nem iszok közben. Természetesen a gyerekekkel leszögeztük az ehhez tartozó szabályokat, amiket betartva nagyon hatékony ez a folyamat.

A szülők szerepe

A szülőknek fontos szerepük van abban, hogy jó példát mutassanak és egészséges ételekkel kínálják gyermekeiket. Ha

a gyerekek otthon látják, hogy a szüleik zöldséget, gyümölcsöt és teljes kiőrlésű gabonát fogyasztanak, nagyobb valószínűséggel alakul ki bennük is az egészséges étkezési szokások iránti igény. A közös étkezések nemcsak a családi kapcsolatok erősítésére adnak lehetőséget, hanem teret biztosítanak arra is, hogy a szülők felügyeljék és irányítsák a gyermek táplálkozását. A családi vacsorák során a szülők beszélhetnek a helyes étkezési szokásokról és az egészséges ételekről.

Sokszor egy-egy tananyag kapcsán szóba jön az, hogy kinek milyen étkezési szokásai vannak otthon. Adrienn elmondta, hogy hiába van az az íratlan szabály, hogy a magyar ember, amikor eszik, nem beszél, ők mégis a közös ebédkor/vacsorakor beszélnek meg az aznap történeteket. Véleményem szerint is sok családban az étkezés az a pillanat a napban, amikor mindenki összegyűl, így jól működhet a kommunikáció két falas étel között.

Emese elmondta, hogy mivel édesanyja étrendet váltott, így az egész család azt

eszi, amit az anyuka. Ezáltal ismerte meg a hüvelyeseket, az avokádót és a mangót, amiket azóta is szívesen fogyaszt.

Véleményem szerint a titok a mértékletességben rejtezik. Az sem jó, ha a gyerekek elől elzárunk minden édességet, viszont az sem jó út, ha folyton hozzáférhet a gyerek. Van olyan gyerek az osztályomban, aki testalkatilag jóval nagyobb, mint a társai. Az édesanyja mondta el mosolyogva, viccesen, hogy ők mindennap esznek édességeket esténként, mert nem tudnak ellenállni. Sajnos ilyenkor a gyerekek rossz példát lát, és hát milyen a gyerekek természetesen nem fogja azt mondani, hogy többet ne egyenek édességet, mert az káros az egészségre.

Mindenképp úgy gondolom, hogy a helyes táplálkozás, az egészség megőrzése otthon kezdődik és folytatódik, ugyanis a szülők szokásai példa a gyerekek számára, valamint amilyen ételt csomagolnak a szülők, amilyen ételt esznek otthon a gyerekek, az lesz a normális számukra.

Az iskola hatása

Nálunk a gyerekek azt az ételt eszik, amit a szülők csomagolnak nekik. Mégis rendszeresen beszélünk a helyes táplálkozásról, remélve azt, hogy lesz legalább néhány gyerek, aki otthon elmondja a tanultakat, esetleg kéri a szüleit arra, hogy más étel legyen a felcsomagolt ennivaló. Ha nem is történik ez meg, úgy gondolom, hogy minél többet hallják a gyerekek a helyes táplálkozás lehetőségeit, buktatóit, annál inkább elmélyül bennük a tudás, és valamennyi idő után meglesz az eredménye.

Mi az osztályban rendszeresen tanulmányozzuk az ételpiramist, osztunk meg egymással egészségmegőrző tippeket, beszélünk a cukor, olaj, gyenge minőségű szénhidrátok fogyasztásának negatív hatásairól, valamint ezek helyettesítésének lehetőségeiről. Sokszor készítünk közösen plakátot, projekt munkát, gyümölcssalátát. Olyan alkalmunk is volt, amikor vittem a gyerekeknek avokádót, mangót, egzotikus gyümölcsöket, amiket megkóstoltunk, ezzel buzdítva arra, hogy van élet a lekváros kenyeren kívül is.

A gyorsételek és édességek vonzása

A mai gyerekek gyakran találkoznak olyan ételekkel, amelyek magas cukor- és zsírtartalommal rendelkeznek, például

édességekkel, csipsszel, cukros üdítővel és gyorsételekkel. Ezek az ételek könnyen elérhetők, és a média is gyakran reklámozza őket. A szülőknek fontos szerepük van abban, hogy korlátozzák ezeknek az ételeknek a fogyasztását, és egészségesebb alternatívákat kínáljanak. Hogy az iskolában is kapjanak tudást a gyorsan

szülő rohan, gyorsan valamiket beledobál a kosárba, hogy majd ugyanolyan gyorsan összedobjon valami vacsorát a családnak. Egyértelmű, hogy ilyen is megesik közbe-közbe, viszont ha többször szán a szülő alkalmat a közös bevásárlásra és közbe esetleg magyaráz is a gyerekeknek, akkor egy jó példát mutat. A menü kiválasztásánál is,



FOTO • PIXABAY

Ha a szülők idejekorán megszerettetik a kicsikkel a gyümölcsöket, akkor később is nagy az esély, hogy a gyerek egészségesen fog étkezni

feldolgozott élelmiszerekről a gyerekek, többször néztünk videókat, olvastunk róluk, beszélgettünk arról, hogy a sok ízfokozó miatt igazán finomak ezek az ételek, viszont mennyi minden tényező van, amik miatt az egészségtelen ételek osztályába kerülnek. Péter fogalmazta meg, hogy ő észrevette, hogy egy hamburgertől milyen jóllakik, csak utána nagyon gyorsan éhes is lesz. Ehhez kapcsolódott egy másik diák is, aki véleménye szerint az édességtől is egy picit időre jóllakik, aztán farkaséhes lesz nagyon hamar. Szerintem ezek a jó pillanatok, amikor már a gyerekek is meg tudják fogalmazni a tapasztalataikat, és tudatosítják a következményeket.

Az egészséges választások előmozdítása

A gyerekek ösztönzése az egészséges választásokra kulcsfontosságú lehet. Ezt meg lehet valósítani például azzal, hogy a szülők bevonják a gyerekeket a bevásárlásba és az ételkészítésbe. Sokszor a

ha figyel a szülő arra, hogy ne agyoncukrozott, két liter olajban megsütött valami legyen az asztalon, amit a gyerekekkel közösen készítettek el, hanem valami tényleg egészséges vagy legalább egészségesebb, akkor a gyerek szintén ezt a példát fogja látni, majd követni.

A gyermekek étkezési szokásai alapvetően befolyásolják a testi és lelki fejlődésüket. A szülők, az iskolák és a társadalmi hatások mind hozzájárulnak ahhoz, hogy egészséges vagy kevésbé egészséges étkezési szokások alakuljanak ki bennük. Az egészséges táplálkozás és a helyes étkezési szokások kialakítása hosszú távú előnyökkel jár, és hozzájárul a boldog, energikus élethez.

A szerző a székelyudvarhelyi Orbán Balázs Általános Iskola tanítónője.

MIHÁLY GYOPÁR-
HENRIETTA
gyopar186@gmail.com



Kiállták a 7 próbát a mesebarangolók a Hófehérke óvodában

„Mesélés közben láthatatlan dolgokat teszünk láthatóvá, ekkor csak egymásra figyel mesélő és gyermek, aki ilyenkor nagyokat tud álmodni, elképzelni dolgokat, és akkor képes lesz, aki pedig képes, az tényleg mindenre képes, és az lehet igazi mesehős.”

(Bajzáth Mária)

Meseíró Elek apónk tiszteletére, valamint a magyar népmese napjának megünneplésére az óvodaszintű Barangolás a népmesék birodalmában című helyi nevelési projektünk kiváló lehetőséget nyújtott számunkra, hogy bekapcsolódjunk a Mesélő Háromszék és a sepsiszentgyörgyi Cimborák Bábszínház szervezésében sorra kerülő Mesemécses megyei projektbe.

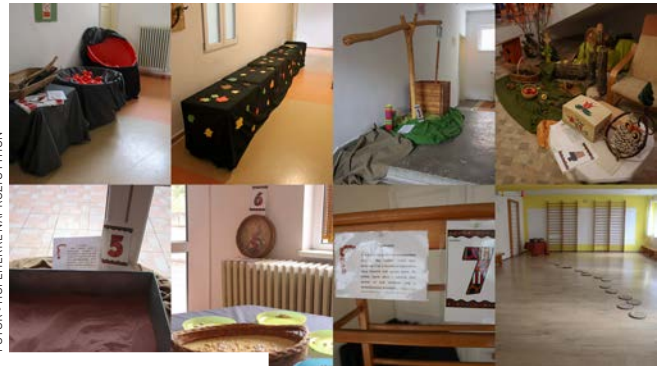
Fontosnak tartottuk támogatni ezt a programot, hiszen elveik megegyeznek a mi látásmódunkkal, miszerint már óvodás korban el kell szórni a népmesék rejtélyes, varázslatos magvait, aranyporait, melyek idővel meghozzák gyümölcseit, egyre ragyogóbbak lesznek, így felnőtté válva a gyermekekből lesznek a népmesei örökségünk éltetői.

A népmesék birodalmába utazva elsősorban az érzelmi nevelésre fektettük a hangsúlyt, hiszen a mesék megtanítanak bennünket az elfogadásra, egymás segítésére, egymás bátorítására, kudarcok és bukások megélésének feldolgozására, valamint a szeretetben való együttélésre. A népmesék által elődjaink bölcs tapasztalatait, üzeneteit adtuk át óvodásainknak, ugyanis amikor mesét mondtunk, akkor tulajdonképpen egy-egy életigazsággal ajándékozzuk meg őket.

Azt tapasztaljuk a mindennapjainkban, hogy a digitális világ hatására a népmesék kikopnak, kiszorítódnak a családok életéből, ezért úgy érezzük, még nagyobb felelősség hárul ránk, óvodapedagógusokra.

Kéthetes projektünk időszakában tudatosan ráfigyeltünk arra, hogy értékes és egyben tartalmas népmesékkal ismerkedjenek meg óvodásaink, amelyek megtanítják őket kiállni a „hét próbát”, legyőzni a „gonosz sárkányt vagy boszorkányt”, elfogadni a legapróbb élőlények, a „csúf, de egyben bölcs öreganyám” segítségét és igazi mesehősként kitartani a végsőkig.

Kiszakadva közvetlen fizikai környezetünkből, a drámapedagógia eszközeinek alkalmazásával a gyermekek naponta „belebújtak a mesékbe”, így jobban elvarázsolódtak, könnyedebben ráérezve ezáltal a mesék üzenetére, amelyeket mozgásokkal, gesztusokkal, gondolataik és érzelmeik megfogalmazásával kifejezhettek. A mindennapos mesék előcsalogatásához, ráhangolódásként mesecsalogató mondókákat, valamint varázseszközöket használtunk akár csak a mesei hősök: meggyűjtöttük a mesemécseseket, és behintettük a gyermekeket „aranymeseporral” és megszólaltattuk a varázsserejű lélekharangokat. A „mesébe bújások” élményei „mesés alkotásokra” készítettek óvodásainkat, ugyanis a kedvenc mesehőseiket saját belső képi világuk alapján megformálhatták, kivetíthették. Ebben az évben



FOTÓK: HÓFEHÉRKE NAPKÖZLÖTTŐN

A próbatételek állomásai



Indulás és találkozás öreganyámmal



1. próbatétel. Az égő kemencéből parazsat venni

visszahívtunk óvodánkba régi tanítványokat, ők voltak a kis mesemondóink, a Mesefolyam tevékenységünk főszereplői. Ugyanolyan lelkesedéssel fogadták az iskolások a mesemondó

felkérést, mint az óvodások a mesehallgatói feladatot ebben a szereposztásban. Volt tanítványaink mesemondása megerősített bennünket abban, hogy eddigi munkánk nem volt hiábavaló, illetve mesés tevékenységeink folytatására buzdít minket. Olyan szerencsében volt részünk, hogy egy feldolgozott népmesét sikerült bábos előadás formájában is megtekintenünk, amely új színfoltja volt a mesés projektünknek, és ugyanúgy, mint az óvodai tevékenységeink, játékos formában világított rá a népmesék értékeire. A sok-sok mesemondás, mesékbe bújás és a bábos előadás segített tudatosítani és elmélyíteni az óvodásokban a mese fontosabb jellemzőit: a mese kezdő- és záróformuláit, a mese témáját, fordulatait, szereplőit, helyszíneket, varázsessz-közöket, a mese kimenetelét és végkifejletét.

Városunk helyi tanácsához benyújtott sikeres pályázatunknak köszönhetően ebben a tanévben már harmadik alkalommal mesebarangoltak óvodásaink. Útnak indulva akár a mesebeli szegény legény, próbák sorozatát derekasan kiállva jutottak el az óriások birodalmába, ahol megtalálták a királykisasszony elrejtett koronáját. A mesebarangolás ösvényén szerzett tapasztalatok a segítőkészség, ügyesség, kitartás, bátorság, ötletesség, problémamegoldó képesség mellett a gyermekek énképét és önbizalmát erősítette. A mesebarangolást egy kerettörténetbe foglalva valósítottuk meg, amelyet a kis barangolók meghallgattak még a bölcs öreganyámmal való találkozás előtt, aki jótanácsokkal és pontos útbaigazítással látta el őket. Első próbatételként a szorgos vándorlegények és leányok egy kemencét kellett hogy kitisztítsanak, melynek elvégzése után jutalmuk „hamuban sült pogácsa” és „parázs” volt. Ezután a sűrű, sötét erdőn átjutva, magukkal vihették a jól megérdemelt „bátorságkővet”. Megtalálva az élet vizének forrását, megtöltötték a kiszáradt kutat, tarisznájukba kapva egy üveg „életvizet”. A tulipános ládába rejtett fejtörő kérdésekre válaszolva „igazgyöngyöt” kaptak a mesebarangolók. Az üveghegy tetején levő veremben keresgélve megtalálták a koronáról lehullott aranycsillagokat, melynek jutalma „aranytallér” volt. Az „aranydió” elnyeréséhez pontosan, aprólékos munkával szétválogatták a gonosz boszorka által összekevert magokat. A mesebarangolásunk végállomására egy ingoványos mocsáron át lehetett eljutni, ahol a gyermekek megtalálták a „királykisasszony koronáját”. Minden bátor leány és legény a mesebarangolás során begyűjtött jutalomtárgyait hazavihette a saját mesebátyujában.

Hisszük, hogy felkeltettük a gyermekekben a mesék iránti érdeklődést, megérezettük velük, ugyanakkor tudatosítottuk bennük, hogy a mesék csodákra képesek.

E csodálatos két hetünket mesék szőtték körül, sok érdekes és izgalmas dologban volt részünk, álmodtunk, képzelődtünk, láthatatlan dolgokat tudtunk meglátni, elszántan, teljes lényünkkel elvárásolódottunk, vagyis mindre képesek lettünk. Meggyőződésünk, hogy mindez által sikerült felkeltenünk a gyermekekben a mesék iránti érdeklődést, és megérezettük velük, tudatosítottuk bennük, hogy a mesék csodákra képesek.

Bízunk abban, hogy mesés tevékenységeink életre szóló nyomot hagytak mesebarangolóinkban, akik magukkal viszik ezt az élményt, és felnőttként is a népmeséink éltetői lesznek.

Köszönettel tartozunk Sepsiszentgyörgy helyi tanácsának, aki támogatta mesebarangolásunk sikeres megvalósítását, valamint



2. próbatétel. Végigmenni a sötét erdőn



3. próbatétel. A kiszáradt kút megtöltése az élet vizének forrásából



4. próbatétel. Bölcsék kérdéseire válaszolni

a Mesélő Háromszéknek és a Cimborák Bábszínháznak, akik projektünkben partnereink voltak.

A szerzők a projekt koordinátorai.

**BEDŐHÁZI EMESE-
ARANKA**

emesearanka71@gmail.com



VASILE ÁGNES



Kihívás megszerettetni a románt a roma gyerekekkel

Roma gyerekek iskolai oktatása gyönyörű feladat, viszont óriási kihívás is ugyanakkor. Mivel szociálisan hátrányos helyzetűek, általában az otthoni nevelés-tanítás és sok esetben az óvodai évek is kimaradnak, így az iskolára hárul mindennek a pótlása. Nagyon szép eredményeket lehet elérni ezekkel a diákokkal, ha a tanító abszolút az alapoktól indul, rendszeres és kitartó a munka, és természetesen ha a szülő és a gyerek is partner ebben a feladatban. Gyakran társul a tanulási nehézségek mellé a helytelen magaviselet.

Nemcsak tanítani, nevelni is kell

A tananyagra szánt időből nekem is rendszeresen „el kell lopnom” azért, hogy tudjunk beszélni a helytelen viselkedés különféle vetületeiről. Úgy gondolom, óriási kihívás megtanítani a gyerekeket alapszavakra, például a színek megismerésére, az állatok megnevezésére, ceruzafogásra, ollóval való vágásra, emellett folyamatosan egyfajta szigor szükséges, hogy ne álljon a feje tetejére a világ. Hab a tortán, hogy nem csak helyesen beszélni kellene megtanítani a gyerekeket a saját anyanyelvükön (ugyanis számtalan hétköznapi szó ismeretlen számukra), hanem elvárás az is, hogy román szavakat tanuljanak, tőmondatokat tudjanak megfogalmazni. Sokszor érzem azt, hogy annak ellenére, hogy nagyon szeretem a hivatásom, mégis egyszerre zúdul rám minden. És természetesen a gyerekeknek sem egyszerű nap mint nap építkezni olyan alapra, ami vagy nincs meg, vagy nagyon inog.

A személyiségfejlesztés, az életre való nevelés, a becsületesség, őszinteség, szeretet, bizalom, az illem megtanulása körbeszóvi a mindennapjainkat, amit sózunk-borsózunk matematikával, anyanyelvvel, románnal. Egyik sem egyszerű, viszont a román nyelv tanítása igazi vért izzasztó feladat. Rendszeresen újabbnál újabb ötletekkel kell



FOTÓ • PIXABAY

Természetesen minden nap nem egyforma, de akadnak persze olyan napok is, amikor óriási a haladás, megnő a jókedv

előrukkoljak, hogy megnyerjem a gyerekek figyelmét, érdeklődését, és hogy esetleg a tanultakból valami kicsi el is raktározódjon.

Témákban való gondolkodás

Ami sikeresnek bizonyult kicsi osztályokban, az a témákban való gondolkodás. Egy-egy témán belül alapszinten csak szavakkal, kifejezésekkel ismerkedünk, amiket folyamatosan fejre állva, hason fekve, körbe ülve és minden létező formátumban mondunk és mondunk. Lerajzoljuk, elmutogatjuk, megrágjuk és lenyeljük a szavakat. Mindenféle interaktív módszert használok, keresve azt a típust, ami a leghatékonyabbnak bizonyul. A szavak mellé igyekszem képeket vinni, vagy ha lehetséges, élőben bemutatni. Ezeket a képeket a gyerekek is rakosgatják, mondogatják, hogy mit ábrázol, egymástól kérdezzetük. Emellett online játékokkal is gyakorolunk. Próbálok versikét, éneket keresni a témában, amit többször meghallgatunk.

Ha a folyamat nagy részben sikeres volt, akkor megpróbáljuk a szavakat tőmondatokká alakítani, esetleg felismerni a tanult szót, ami bele van foglalva mondatba.

Lassú a haladás, de ha van, nagy öröm

Sokszor egy-két hétig ragadunk le egy témánál, és folyamatosan ismétlünk visszafele, ha nem tesszük, nagyon könnyen elfelejtődnek a tanultak, ugyanis a napi egy románóra nagyon kevés, főleg, hogy otthon a legtöbb gyerek nem ismételi, nem gyakorol. Azoknak a gyerekeknek nagy a sikerélményük, akik magukon is érzik a fejlődést, ezzel motiválják társaikat is. Gyakran csak tártott szájjal nézik, ha románul mondom az utasításokat, annyira különleges nekik, hogy valaki más nyelven beszél.

Számomra az a legfontosabb a román nyelv tanításában, hogy legyen egy alapszókincsük, tudjanak olyan mondatokat alkotni és szövegeket

megérteni, amik a mindennapokhoz szükségesek, és élvezzék a fejlődést, hogy egyes dolgokat más nyelven is el tudnak mondani, hogy van, amit ők is megértenek.

A szimultán osztály előnyei

Óriási pluszdolog, hogy mivel szimultán osztályban tanítok, a kisebbek a nagyobboktól sok mindent hallanak, így a jó képességű gyerekek sok szót elsajátítanak, megjegyeznek, vagy megkérdézik egy-egy számukra ismeretlen szó jelentését.

Amikor eljön a betűtanítás ideje, a legnagyobb kihívás, hogy vannak olyan gyerekek, akik magyarul sem ismerik a betűket annak ellenére sem, hogy már tanulták, ugyanis a rengeteg hiányzás, az érdektelenség miatt nem tudják megtanulni. Ha még ehhez csatlakoznak a román betűk, teljessé válik a káosz. Több tanuló elkezd a román betűket a magyarral felcserélni, és fordítva. Rengeteg idő, munka, energia, amíg megtanulják különválasztani, főleg a két nyelvre jellemző karaktereket.

Harmadik és negyedik osztályban már teljes szövegeket szükséges megérteni, sok nyelvtani szabályt kell elsajátítani. Sok gyerek ebben az időszakban teljesen elmarad a hiányzások miatt, vagy mert nem is szeretne fejlődni, nem figyel oda. Otthon csupán 2-3 gyerek ismételt, gyakorolt, így a román nyelv tanulása teljes mértékben az iskolai mindennapokban van jelen. Vannak diákok, akiknek különösen jó a nyelvérzékük, nagyon jól fejlődnek ezen a téren is. Természetesen a nyelvérzék mellé szükséges a szorgalom, hogy aktívak legyenek az órákon.

Számtalanszor megkapom azt a véleményét az emberektől, hogy felesleges óriási energiát fektetni a roma gyerekek tanítására, nevelésére, különösen románból, hisz felesleges energiabefektetés. Én úgy gondolom, hogy a hosszú, kitartó munkának megvan az eredménye. Természetesen soha nem fogok eljutni a gyerekeimmel arra a szintre, mint egy olyan iskola, ahová magyar nemzetiségű gyerekek járnak, mivel a szociális háttér sem adott, és a gyerekek tapasztalatai, tudása meg sem közelíti egymást. Viszont a roma gyerekeknek nem is az a

legfontosabb, hogy nagyon jól beszéljenek románul, tapasztalatom szerint lényegesebb, hogy elsajátítsák azokat a magatartásformákat, amelyekkel kulturáltan meg tudnak jelenni bárhol. Számukra az egyik legfontosabb dolog, hogy megértsék az érzéseiket, tudják azokat kontrollálni, legyenek

tart, nagy részben románul. Ezzel is példát mutatva a gyerekeknek. Ezek az alkalmakon olyan szerepjátékokat játszunk, amik a való életben is folyamatosan megjelennek: vásárlás az üzletben, piacon, segítség kérése az úton, egy idegen útbaigazítása, jegyvásárlás a vonatra stb. A tanulók nagyon szere-



FOTÓ • PIXABAY

Mivel a gyerekek gyakran hiányoznak az iskolából, kihívást jelent az oktatás folytonossága, így a haladás is sokszor esetleges

céljaik, amikért tudnak harcolni, rájöjjenek, hogy kitartó munkával lehet előrébb jutni, és természetesen mindennek becsülettel, őszintén, szeretettel kell hozzáállni.

Fontos, hogy mindenki megtanulja az alapokat

Ha a tudásukat nézzük, törekszem arra, hogy elsajátítsák az alapokat. A különösen jó képességű diákokkal gyönyörű eredményeket tudok elérni a tanulás terén is, viszont figyelek arra, hogy mindenki megtanulja az alapokat: számolni, írni, olvasni, hétköznapi román szavakat, mondatokat használni. Amelyik diákkal sikerül megszerettetnem a tanulást, sikerül megértetnem, hogy a tudás hatalom, az a gyerek várja, hogy valami újat tanulhasson, aktív az órákon és figyelmes. Annak érdekében, hogy minél inkább megszeressék a románt, van olyan alkalom, amikor meghívok egy vendéget, aki foglalkozást

tik ezeket az alkalmakat, aktívak, motiváltak.

Úgy gondolom, nagyon lényeges, hogy nemcsak a roma gyerekek, hanem a magyar nemzetiségű gyerekek is élvezzék az iskolai mindennapokat. Természetesen minden nap nem egyforma, vannak nehezebb napok, amikor minden olya nehezen megy, de akadnak persze olyan napok is, amikor óriási a haladás, megnó a jókedv. Jobban belegondolva, mi felnőttek is így vagyunk, viszont részben tőlünk függ, miként telik a gyerekek számára az az idő, amit a tudás megszerzésének útján töltenek.

A szerző a székelyudvarhelyi Tompa László Általános Iskola Budvár alegységének pedagógusa.

SIMON GYÖNGYIKE

simongyongyike1@gmail.com



Kedves másodikos Réka!*

38 év távlatából írok neked, és főként azért, hogy elmondjam, hangsúlyozzam, kiemeljem: minden rendben lesz. Boldogulni fogsz az írással és olvasással is. Nem is éppen csak valahogy, valamennyire, hanem mondhatni „elég jól”. Mindig szerettem ezt a kifejezést, mert van benne alázat, ugyanakkor lehet a „jól”-ra is helyezni a hangsúlyt, amikor az „elég”-ből már elege lett az embernek...

Nos, még csak most kezdted kanyarítani töltőtollal az ügyes ákombákomokat a füzetbe... Nem épp olyan szépen, ahogy egynémely osztálytársnőd, és ez zavar és bosszant téged, tudom. De hát így tanulunk, meg aztán nem is lesz soha „gyöngy” a kézzel írt betűd, és el kell mondanom neked, hogy egyetlen mozzanatot leszámítva ez nem is lesz annyira fontos. Az a bizonyos mozzanat az érettségid írásbeli része lesz, amikor is – a magyartanárnőd nyomatékos figyelmeztetésére – előbb elkészíted majd a dolgozataid teljesen olvashatatlan piszkozatát, majd kétszer ennyi idő alatt átmásolod valamiféle „gyöngyebb” betűkkel, vagyis csak éppen annyira gyöngyözöttel, hogy az elbíráló bizottság kisélabizálhassa. Mindezt osztálytársaid fényes és hangos szórakozására, akik még soha nem láttak annyira nekigyürkőzve ilyen kötelező jellegű feladatoknak. Azért mondom, hogy nem ez a „gyöngy” dolog a fontos, mert van ennél fontosabb: a helyes írás, vagyis az, ami inkább helyes, mint gyöngy... Nyilván, ezekre évtizedek múltán fogsz majd ráeszmélni. Másodikosként egyelőre zavar az, hogy nem gyöngy az, ami akár gyöngy is lehetne...

Másfelől azért is írok neked, hogy elmondjam: nincsenek különösebb elvárásaim téled. Eléggé jó tudod, mi a feladatod, és ennél fontosabb nincs is. Ha ezt megtanultad, akkor a többi azért fog könnyen menni, mert lépéselőnyben vagy azokhoz képest, akik kézi vezérlés nélkül ezt nem tudják megállapítani. Ez az a tulajdonság, amelynek a későbbiekben óriási hasznát veszed, nem pedig a mindennek és mindenkinek való

megfelelés. Ezt a műfajt is művelni fogod egy kicsit a későbbiekben, azonban – hála a Fennvalónak – lelki alkatod miatt is képtelen vagy ezt valamiféle prioritássá tenni. Nem is gond ez, mert nagyon tévútra vezető: gondold csak végig... Az elvárások időről időre, emberről ember-

foglalkozhatsz állandóan azzal, amivel szeretnél. Szokták is mondani neked, hogy „ilyen az élet” meg hasonlók, és te is majd ugyanezzel „bátorítod” a lányodat, aki ugyanígy nem fog megvisszatalálni attól, hogy a matek mutassa meg, hogy milyen, amikor „ilyen az



Csodálkozó virágocska

re, vezetőről vezetőre, helyzetről helyzetre változni fognak. És ha az elvárás maradéktalan teljesítése és önmagad definiálása között egyértelmű egyenlőségjelt vonnál, akkor hová lehet így jutni? Igen. Egészen pontosan. Sehova. Roszszabb esetben (ha nem sikerül a mutatvány, akkor) oda, ahol a part szakad.

Most még csak másodikos vagy. Minden érdekel, de valahogy jobban foglalkoztatnak az írással és olvasással kapcsolatos tevékenységek. Arra, hogy nem leszel matek-Nobel-díj várományos, majd harmadik osztályban kezd fény derülni, amikor a tananyag a játékosabb, könnyedebb feladatokról áttér a kevésbé vagány dolgokra. Akkor is elvégzed majd a feladataidat, de valahol érzed már, hogy ez a szakterület egyre távolabb áll attól, amire építeni szeretnél. És főleg azért haragszol majd rá, mert miatta nem

élet”, hogy olykor időt kell szánnunk és erőfeszítést kell tennünk azért, hogy a bölcs öregek tanításai alapján módszeresen elmenjen az életkedvünk. Később aztán elég sok ilyen „ilyen az élet”-szerű feladatot bevállalsz majd, hogy előírás-szerűen elúzhatsz az életkedved... De valahogy ezek mellé szegődik mindig azoknak a dolgoknak a művelése is, amiket nagyon szeretsz, és amiket akár önkéntes alapon is elvégzel, annyira hozzád tartoznak. Igen, kitaláltad! Ezek leginkább az íráshoz, olvasáshoz kapcsolódó feladatok...

Az elvárásokkal a későbbiekben leginkább a középiskolában gyűlik meg a bajod. Az abszurd elvárásokkal, amelyekbe téged valahogy nem kalkuláltak bele, csupán a léceket, a mércéket, amihez fel kell érni, a későbbiekben is gondod lesz... Na, de most egyelőre vegyük csak

a licit, amikor az „ilyen az élet” szlogen már nem váltja be a hozzá fűzött szülői reményeket, nem lesz már elegendő a kötelességtudat arzenáljának feltöltéséhez, vagyis ahhoz, hogy elvégezd azt, amihez egyáltalán semmi kedved nincs. Ekkor válik számodra a megyei könyvtár otthonosabb helyé, mint a szomszédságában lévő, hasonlóan patinás tanintézmény... Az „ilyen az élet” szüneteltetése közben pedig a torna-, kémia- és egyéb nem túl kedvenc órákat simán leváltod bármelyik Hemingway-regényre vagy August Strindberg drámáira, hiszen ezekben sok olyan nagyon érdekes dolog van, amiről egyáltalán nem vagy csak nagyon keveset és hiányosan tálnak a suliban. Ekkor lesznek érdekesek számodra az emberek közötti árnyalt, bonyolult kapcsolatok, amelyek tanulmányozására minden olyan szakmát kiválasztasz, ami ezzel foglalkozik: a színháztól az újságíráson át egészen a kommunikációig...

No, de egyelőre ezekről te még mit sem tudsz. Csupán egy második gyerek vagy, akinek a füzetében folyton elkenődik a tinta, a betűi nem gyöngyök, még a gyöngyutánatokra sem hasonlítanak, és ez téged mind-mind nagyon zavar... A szöveg tanulása könnyen megy, mert szereted a szavakkal való játékot. Igen, a románnal bajlódasz, és később is meggyűlik veled a bajod, mert ugyan másodikban már szépen szavalsz és olvasol ebből is, de két épkézláb, hétköznapi mondatot nem tudsz összefűzni úgy, hogy megálljon a saját lábán. Csupán a ragozást, a hímnemű és nőnemű szavakhoz társuló fura egyebeket próbálsz többszöri nekifutással, elfogadható osztályzat reményében legyűrni, legyűrni... Ekkor még nem is sejtet, hogy évtizedek múltán annyira helyes és választékos szövegeket fogsz „kivágni”, hogy az anyanyelvű beszélők is csendben elvonulnak megkeresni a „szoftjukban” az általad használt kifejezéseket... Azonban az, hogy egy zökkenőmentes, helyes hangsúlyokkal ellátott beszélgetést le tudj folytatni, továbbra is várat magára. Ennek íze majd bukaresti szakmai kalandod közben érzed majd rá, mégpedig hétköznapi veszekedések közben, hiszen azt valamennyi nyelvtanár elmulasztotta elmondani neked, hogy konfliktus közben abszolválja igazán az ember a nyelvvizsgáját. Ez nem az a tipikus helyzet, amelyben a szókinccs-tárad zugaiban komótosan keresgélhetsz,

kedvedre találgathatod a ragokat, kutatgathatod az igeidők helyes formáját, zen körülmények között próbálgathatod a megfelelő hangsúlyt. Itt az erőfölny megszerzése – márpedig egy vitában mi más lenne az elsődleges tét?! – azt feltételezi, hogy mindezek jobbra rendben vannak, akár az anyanyelvű vitapartnernél, mert különben a kudarcélmény borítékolható. Utána már lehet a megszerzett „szaktudást” nyugodt körülmények között is hasznosítani... Kicsi másodikosom, te azt még nem tudhatod, hogy

is körülvevő társadalmi közeg mennyire nem annak a legfontosabb készségnek a pallérozásáról szól, ami ehhez szükséges, és amit az angolszász kultúra „common sense”-nek nevez (nem, ennek a magyar fordítása, megfelelője nem a „józan ész”, mert a ráció sokkal távolabb áll tőlünk, mint az „érzékeink”/”senses, amelyekkel azonnal meg tudjuk állapítani valamiről, hogy jó vagy rossz nekünk, és amit az angol kifejezés is sugall, ezért is sokkal helyesebb az észnél, mert az néha megbízhatatlan, torzít és besorol...).



Aranypalota

az akkor elsajátított szavakat nemcsak versben, hanem sokkal prózaibb körülmények között is lehet sikeresen használni. Úgyhogy végül az a tudás nem ment kárba, csupán átalakult... És a veszekedős helyzetekből a szakmaiak felé kanyarodva immár sokkal magabiztosabban lehet lavírozni a kihívások között.

Ezért is mondom: jól érezted már akkor, hogy válogatni kell az elvárások közül. Azok, amelyeknek praktikus haszna van, megszívlelendők és beépítendőek, a többi pedig mehet a személyes történelem súlylésztojébe, hiszen csak akadályozza az embert hétköznapi boldogulása közben. Nyilván, ezt neked soha senki nem fogja majd így elmondani, mert az elvárások, azok elvárások, és kész. Pedig ez nem így van. Ahogy mindent, ezeket is jó átszítálni a személyes rostán. Most arról kár is filozofálni, hogy a téged akkor és később

Így hát ez az egyetlen elvárásom tőled, drága második Réka! Hogy az érzékeidet csiszolgasd. Ezeket soha ne hallgathassa el az eszed, amely sokkal sunyibb, még az egyértelmű helyzetekben is – alkudozik, hosszan és gyakran rosszul mérlegel, megszépít és kiszínezi. Ha ezt a feladatodat önmagaddal szemben teljesíted, akkor részemről sikerült megfelelned valamennyi elvárásnak, hiszen ennél fontosabb nincs is.

**A fennebbi levél második önmagamhoz szól, és tanulságokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy miket mondhatok a második lányomnak a fontos és kevésbé fontos dolgokról.*

BARTHA RÉKA-EMESE

bartha.reka.emese@gmail.com



Próbatétel lesz mindenkinek a románérettségi

Közzétette az oktatási minisztérium a 2025-ös érettségire a román nyelvet sajátos tanterv szerint tanuló magyar diákoknak a románvizsga mintatételeit. A magyar diákok első ízben vizsgáznak más tételek alapján, mint a többségi, román végzősök. A mintatétel szerint a vizsga hasonló szerkezetű lesz, mint a korábbi években, ám esszét a megadott szöveg alapján, első olvasatra kell írni, összehasonlítva az adott szöveget egy tanult irodalmi művel.

Próbatétel lesz a szakos tanároknak és a diákoknak egyaránt, hiszen az új típusú vizsgára a november elején kiadott mintatétel alapján be kell gyakorolni a feladatokat, mondta megkeresésünkre Szép Helga, a Székely Mikó Kollégium román szakos tanára. A pedagógus a háromszéki RMDSZ által szervezett ingyenes felkészítőkön is segíti a magyar diákokat, hogy boldoguljanak a románérettségi vizsgán. Meglátása szerint könnyített volna, ha már egy évvel ezelőtt megjelenik a mintatétel. A most tizenkettedikes generációnak tizedik osztálytól van tankönyve, a tanterv megvolt ugyan, de segítette volna a felkészülést, ha korábban tudják, milyen kompetenciákat mérnek az érettségien. Hozzátette, első lépésben a tanárok kell hogy alaposan átnézzék a mintatételt, és kidolgozzák, hogy milyen módszerekkel tudják megértetni, és tippekkel segítsék a diákjaikat. Az előző években rendelkezésre álltak a tesztek tartalmazó könyvek, abból tizenkettedik osztályban hetente oldották a feladatokat. Ha most nem jelennek meg ilyen segédeszközök, a tanár kell hogy összeválogassa a nyelvi feladatokat, a példaszövegeket.

Csüggedésre nincs ok

Szép Helga bizakodó, elsősorban azért, mert ezúttal kizárólag a magyar diákok dolgozatait hasonlítják össze a javító tanárok. Az előző években hátránnyal indultak a magyar érettségizők, hiszen egy román diák az anyanyelvén akár 12 oldalas esszét is írt, és ilyen szintre egy magyar gyerek soha nem jutott el. A magyar diákok általában megtanulták a románérettségi vizsgára a másfél-két oldalas elemzést. Ugyanakkor a magyar gyermekek sem indulnak egyforma

szintről, hiszen a tömbmagyarságban élők nem találkoznak annyit a román nyelvvel, mint az internetikus környezetben, szórványban élők, ám mégsem akkorák az eltérések, mintha azokkal a diákokkal vetik össze a teljesítményüket, akiknek anyanyelve a román. Másrészt csökkent az elvárás is, már nem négyszáz, hanem háromszáz szavas esszét kell hogy írjanak a magyar érettségizők a harmadik tételnél.

Könnyített volna, ha már egy évvel ezelőtt megjelenik a mintatétel. A most tizenkettedikes generációnak tizedik osztálytól van tankönyve, a tanterv megvolt ugyan, de segítette volna a felkészülést, ha korábban tudják, milyen kompetenciákat mérnek az érettségien.

A diákok rugalmasabbak, ők nem is találkoztak a korábbi évek tételeivel, tehát már erre a típusú megmérettetésre kell készülniük. A tanárok viszont már másként kell felkészítsék ezt az évfolyamot, a nyelvi készségeik fejlesztésére fektetve a hangsúlyt. Szép Helga úgy véli, a székelyföldi magyar diákok többségének van egy passzív szókincse, viszont nem használják napi szinten a nyelvet, ezért nehezebb számukra a vizsga. Azt tanácsolja, naponta olvassanak el legalább egy hírt románul, az is sokat segít.

Könnyítés, hogy már nem kérnek rokon értelmű szavakat

A közzétett mintában három tétel van, mindegyik harminc pontot ér. A magyar tagozaton is különböző tételsort kell megoldjanak az elméleti líceumok humán és reál szakos végzősei, és egy harmadik változatot a szaklíceumok diákjai, ám az eltérések nem lényegesek, mutatott rá Szép Helga.

A mintában az első tételnél nem irodalmi szöveg szerepel, közérthető nyelven, a jövő mesterségeiről, a robotok, a mesterséges intelligencia szerepéről. Ehhez kapcsolódik két szövegértési feladat: egy karikázós és egy behelyettesítő. A tanárnő az ingyenes felkészítőn már átvette a mintatétel egy részét a diákokkal, tapasztalata szerint megértették a szöveget, a feladatot, egyedül a „sebész” román megfelelője okozott nehézséget.

„Ahhoz képest, hogy a korábbi években szinonimákat kértek, lényegesen egyszerűsödött a feladat, a rokon értelmű szavak, kifejezések nehézséget okoztak” – vetette össze Szép Helga. Az első tételnél az egyik feladat az angolnyelv-vizsgán már ismert típus, az adott szövegrészről kell kiegészíteni a megadott változatokból kiválasztott mondattal, majd van egy igaz-hamis típusú feladat is.

Az első tétel negyedik feladata nyelvhelyességi kérdés, ez már szakonként változik, a humán szakosoknak nehezebb, ők a nem a megadott szavak közül kell kiválasztásuk a megfelelőt, hanem a zárójelben megadott szótári alakot kell megfelelő formában beírják. Ez egy nyolcpontos feladat, ám csak az éri el a maximális pontszámot, aki jól és helyesen beszél románul.

A második tétel gyakorlása a szóbelin is segít

A második tétel egy irodalmi szöveg, de az adott témához kapcsolódik. Kilencedik osztály óta tanul ez az évfolyam különböző témákat, például az egészséges életmódról, mesterségekről, kamaszkorról, természeti katasztrófákról. A mintatételben szereplő alaptéma, amihez az irodalmi szöveg is kapcsolódik, a „hagyományok és újdonságok”. A második tétel első feladata, hogy meg kell találni és meg kell magyarázni a témát. De a szövegben, amely arról szól, hogy a kamasz fiút az édesanyja elviszi egy ügyvédi irodába, több melleszál is felfedezhető – a mesterségek, a karrier, az anya-gyermek kapcsolat, a kamaszkor, érzelmek –, ezekről mind lehet írni, ha figyelmesen elolvassák, találnak egy hozzájuk közel állót. Ezt is be kell gyakorolni, de nemcsak román nyelv és irodalom órán foglalkoznak azzal, hogy egy adott szöveg témáját megtalálják, hiszen ez a szövegértés lényege, hangsúlyozta a tanárnő. Ugyanakkor ez a szóbeli vizsgára való felkészülést is segíti.

A második tétel egyik feladata irodalomelméletre vonatkozik, a mintában a szövegben szereplők jellemzését kérik, egy tulajdonságát kell kibontani húsz-harminc szóban. Szép Helga úgy véli, ha eddig kielégítően megoldja a diák a feladatokat, már megvan az átmenő jegye.

A rövid érvelő szöveg a következő feladat, a két megadott szöveg alapján is lehet, de személyes tapasztalat alapján. A tanárok általában az első megoldást javasolják. Ennél a feladatnál változás a korábbi évekhez képest, hogy kevesebb pontot ér a nyelvhelyesség, és többet a tartalom. A szaklíceumokban nem érvelő, hanem funkcionális szöveget kell írni, blogbejegyzést, levelet, e-mailt.

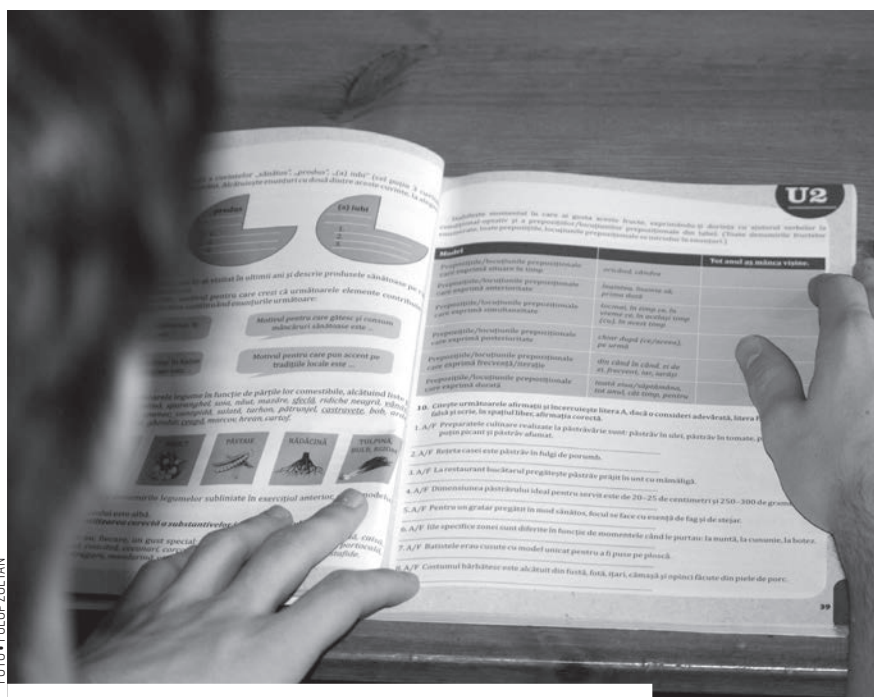
Szokatlan 3. tétel: gyakorolni kell, nem feltétlenül biflázni

A harmadik tétel az esszé, az előző években tanult irodalmi tételt kellett leírni minimum 400 szóban, a téma a kanonikus írókhoz kapcsolódott. A mintatételben egy tanult irodalmi művet kell a témához társítani, tehát nem adják meg konkrétan, hogy melyik műről kell írni. Kiválaszthatja a diák tanult irodalmi művek közül, melyikhez társítja a valamelyik megadott szöveget, témát. A reál szakosok választhatnak a két megadott

szöveg közül, a humán szakosok csak az irodalmi művel társíthatnak.

Ezúttal tehát a tanult leckét az értelmezéssel kell társítani, ez szokatlan, be kell gyakorolni, hangsúlyozta Szép Helga. Hozzátette, ez az évfolyam a 11. és 12. osztályban már három nagy témához társítva tanul irodalmi szövegeket, és nyelvi szinten is azt írja elő a tanterv, hogy az irodalmi szöveget kell tudják értelmezni. Pluszban a harmadik tétel

új kerettanterveket. Kilencedik-tizedik osztályban elsősorban a nyelvtanulásra, a szókincsük bővítésére fektették a hangsúlyt, tizenegyedik osztályban azonban a tantervben már megjelentek az irodalmi művek. A román szakos tanárok már akkor aggódtak, hogy az érettségi vizsgán mégis műfajelméletet kérnek számon a diákoktól, esetleg a tanult művek alapján kell esszét írniuk, elemezve egy irodalmi alkotást, vagy



Az új típusú vizsgára a november elején kiadott mintatétel alapján kell begyakorolni a feladatokat

egyik alpontjánál személyes élményeket is be kell vonni az esszébe, ennél kézenfekvő, hogy a magyar vagy világirodalmi olvasásélményeiket is bevonják.

Szép Helga leszögezte, a diákok rugalmasak, felkészülnek az érettségire. A románvizsga nem mondható könnyűnek, erre az lenne a valós megoldás, ha az érettségit szintekre bontanák, mint például Magyarországon, hogy csak az tegyen le emelt szintű vizsgát, akinek erre valóban szüksége van.

Újabb próbatétel előtt a kísérleti generáció

Az úgynevezett kísérleti generáció magyar tagozatos diákjai sajátos tanterv alapján tanulják a román nyelvet. Ezek a gyerekek most tizenkettedik osztályosok, ennél az évfolyamnál vezették be annak idején az előkészítő osztályt és az

jellemezni egy szereplőt. Elsősorban a Székelyföldön oktató pedagógusoktól érkeztek visszajelzések, hogy nem tudják, mire fektessék a hangsúlyt, hogy sikeresen érettségizzenek majd a diákjaik. A kísérleti generáció tagjainak volt már hasonló tapasztalatuk hetedik-nyolcadik osztályban, akkor a tantervükben már nem szerepelt a leíró a nyelvtan, mégis sok pedagógus megtanította nekik, attól tartva, hogy megjelenik majd a képességvizsga tételei között. Végül nem kaptak ilyen típusú feladatot, de sokat gyakorolták, ahelyett hogy a nyelvtanulás lett volna a prioritás.

BÍRÓ BLANKA

blanka@slagerradio.ro



A felnőttkori boldogulás alapja is lehet a Kerekítő

Számos jótékony hatása van a Kerekítő elnevezésű baba-mama foglalkozásoknak, amelyek többek között támogatják a beszéd- és mozgásfejlődést, segítik a korai biztonságos kötődést. Szócs Beatrix, a kolozsvári Kerekítő foglalkozásvezetője az ölbeli játékok jótékony hatásáról, a résztvevők ajánlott koráról, az értékörző közösségekről beszélt.

Több mint hat éve tart már Kerekítő foglalkozásokat Kolozsváron és a környező magyarlakta településeken Szócs Beatrix, aki szerint a tevékenységek során észrevétlenül fejlődnek a gyerekek. „A fejlesztés nincs a céljaink között, de természetesen az ölbeli játékoknak számos jótékony hatása van. Támogatja a beszéd- és mozgásfejlődést, zenei képességeket, érzelmi intelligenciát, művészetek iránti fogékonyságot, és ami számunkra a legfontosabb, hogy segíti a korai biztonságos kötődést, érzelmi biztonságot, mely minden egyéb testi-lelki fejlődés, kiteljesedés alapja” – fogalmazott a kincses városi foglalkozásvezető. Hozzátette, a Kerekítő a családok és pedagógusok körében is népszerű, értékörző közösségek épültek köré. Rámutatott, a heti rendszerességű baba-mama foglalkozásokon a könyvsorozatban szereplő népi ölbeli játékok elsajátításán van a hangsúly, és mindez szeretettel hangulatban, családi légkörben történik. „Az ölbeli játékok szemtől szembe, szívből szívbé, lélektől lélelig érnek. A kerekítő kifejezés ugyanakkor számunkra a világ kerekiségét fejezi ki. A kicsik számára a világ elsőként az anyuka ölében, a közös játékban, érintésben, mosolyban, ölelésben teljeseedik ki. Ez a meghatározó élmény egész életre szól, és a felnőttkori boldogulás alapja is” – hangsúlyozta Szócs Beatrix.

A kolozsvári programvezető nagyon sok visszajelzést kapott, hogy a kisgyermekek látható módon fejlődtek szociális kapcsolataikban a Kerekítő foglalkozások hatására, hiszen lehetőségük nyílt megtapasztalni a közös játék szépségét, de a felmerülő kis konfliktusaikban még



FOTÓ • KEREKÍTŐ.HU

ott volt édesanyjuk védelmező karja, ahol menedéket találtak. „Sokan épp az óvodás kor előtt csatlakoznak a Kerekítő foglalkozások valamelyikéhez, hogy megkönnyítsék gyermeküknek a beilleszkedést, holott a közös élmények miatt érdemes lenne már akár 3-4 hónapos kortól csatlakozni. Megfigyelhető, hogy azok a babák, akik már az ilyen korai időszakban csatlakoznak, és akikkel hetente együtt mondókázunk, igazán otthonosan érzik magukat alkalomról alkalomra” – magyarázta a foglalkozásvezető. Hozzátette, az általa vezetett Kerekítő zeneovi foglalkozásokon is észrevehető, hogy otthonosabban mozognak az ilyen tevékenységeken és egymással is könnyebben kapcsolatot teremtenek azok a gyermekek, akikkel sokat mondókáznak, játszanak otthon is a szülők, illetve akiknek volt már babakorukban is lehetősége kipróbálni, megtapasztalni egy közösség dinamikáját. Szócs Beatrix az idei Kerekítő tanévben többnyire Kolozsváron tart foglalkozásokat: heti rendszerességgel csütörtökönként a Mikó óvodában délután 17.30-as kezdettel, kéthetente a Kerekdombi református egyház baba-mama klubjában szintén csütörtökön, délelőtt

10 órától. A következő időszakban szervezendő programok kapcsán elmondta, a Kerekítő Manó adventi mondókatára nyomán ő is rendez adventi foglalkozást, melynek pontos időpontjáról és helyszínről hamarosan a közösségi oldalán értesülhetnek az érdeklődők. „A családok számára az év legvarázslatosabb időszaka a karácsony. A gyerekeknek azonban nem mindig könnyű a várakozás, hiszen esetleg úgy érzik, csigalassúsággal telik az idő, míg a felnőttek számára szinte repülnek a hetek a nagy sürgés-forgás közepe. Ez a gyerekkézbe is illő könyv segít abban, hogy a család minden tagja megtudja élni a jelent, és az egymásra figyelem jegyében várják a karácsonyt, melyet a lelki ráhangolódás tesz igazán teljessé. A szülőknek így nyugodtabban, a gyerekeknek pedig gyorsabban és tartalmasabban telnek majd a napok” – magyarázta Szócs Beatrix. A sorozatról jó tudni, hogy J. Kovács Judit drámapedagógus, Kerekítő-hálózatvezető összeállításaként Kállai Nagy Krisztina illusztrációjával, Marék Veronika ajánlószövegeivel a Móra Kiadó gondozásában jelent meg.

B. L. J.

Összetettek és sokrétűek a diákok leterheltségének okai

A tantervek jók, a tanárok és a tankönyvek a felelősek a túl sok leckéért az általános iskola felső tagozatán, szögezte le októberben az oktatási miniszter. Az oktatási szakértő, a gyakorló pedagógus és tankönyvíró is úgy véli, a kérdés nem ilyen egyszerű. Abban egyetértettek, hogy a pedagógusok is nyitottak kell hogy legyenek a korszerű, gyerekközpontú oktatásra, nem alkalmazhatják már azokat a módszereket, amelyeket egykor saját tanáraiktól láttak, de ehhez meg kell teremteni a feltételeket. Másrészt hiába „szellősítene” a tanár az anyagot, ha azt úgymint számonkérjük a vizsgákon, hiszen akkor a diák kudarcot vall.

Sok a változó a tanterv, a tankönyvek, a tanárok és a gyerekközpontú oktatás terén – mondta el megkeresésünkre Ferencz-Salamon Alpár. A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) szakmai alelnöke, a csíkszeredai Apáczai Csere János Pedagógusok Háza vezetője szerint nem lehet összehasonlítani a heti egy-két vagy háromórás tantárgyakat, amelyeknek különböző követelményrendszerű, tartalmi mennyiségű vagy kompetenciafejlesztésű tantervük, iskolai programjuk van. Annak is más a tétje, hogy a ciklus végén az adott tantárgyból a diák vizsgázik, vagy sem.

Az igazság középuton van: nem lehet arra hivatkozni, hogy nincs semmi lehetőség a játékos, gyerekközpontú oktatásra, de az a kijelentés sem állja meg a helyét, hogy a kerettantervek és a tananyag elég szellős, csak a tanárok nem nyitottak, összegezte a szakértő. Mint fogalmazott, egy sor olyan lehetőség beazonosítható, amire technikailag, ha a merev szabályzatot nézzük, jelenleg nincs lehetőség. Minden óraszám egy állásfrakció, minden állástörédék pénzbe kerül, amit nagyon szűkön mér és szigorú ellenőrzés alatt tart az oktatási minisztérium. A normatív finanszírozási rendszerben a gyereklétszám és az állások száma a meghatározó, ilyen körülmények között nincs oktatásszervezési mozgásterük a tanintézeteknek, szögezte le Ferencz-Salamon Alpár.

Összetettnek tartja a kérdést Bartolf Hedwig is, aki épp a magyar diákoknak írt romántankönyvet a sajátos oktatásra alkalmazva. Kifejtette, 2017-ben történt jelentős előrelépés a jóváhagyott tantervek szintjén. „Még mindig van hely a jobbításra, még mindig fogalmazódnak meg bírálatok, de tagadhatatlan a fejlődés” – mutatott rá. Meglátása szerint lehet a jelenleginél is szellősebbé tenni a tantervet, az tükröződni fog a tankönyvekben, másrészt a tanárok is kell hogy bővítsék a módszereik eszköztárát.

A társadalom szintjén van elvárás, hogy minden gyorsan változzon, tudjanak a diákok a lehető legkisebb erőfeszítéssel elérni jó eredményeket, ám a változást nehéz sürgetni. A szakértő úgy véli, sok múlik a diákok és a szülők hozzáállásán, hiszen nem lehet eredményt elérni, ha a gyerek ki sem nyitja a tankönyvet, a munkafüzetet, vagy a szülő nem biztatja a tanulásra. Ha mindenki elvégzi a feladatát, előbb-utóbb megmutatkoznak az eredmények, az előrelépés már most is tetten érhető. „Van elmozdulás, csak nem olyan ütemben, mint ahogy szeretnénk. Lehetne gyorsabban, hatékonyabban változtatni – haladunk a jó úton, nem értünk el még a végére. A tantervet a minisztérium hagyja jóvá, ez alapján készülnek a tankönyvek, majd a tanárok feladata, hogy hatékonyan közvetítsék az információt” – fogalmazta meg a pedagógus. A matematika nyolcadik és tizenkettedik osztályban is vizsgatantárgy, a tanár nem szellősítheti a tananyagot, mert azt kockáztatja, hogy hiányosságok lesznek a gyerek ismereteiben, és az megmutatkozik a megmérettetés

során, szögezte le megkeresésünkre Vad Zoltán, a nagyváradi Ady Endre Elméleti Líceum matematika szakos tanára. Hozzátette, relatív, hogy mi van a tanárra bízva, nyilván minden pedagógus eldöntheti, hogy mire mekkora hangsúlyt fektet, de ezzel vállalja annak a felelősségét, hogy a diák olyan feladattal szembesül a vizsgán, amivel korábban nem találkozott. Arra is felhívta a figyelmet, hogy matematikából gyakorlatilag ugyanazokat a feladatokat oldják a mai napig, mint ötven évvel ezelőtt, hiába változott a nyilatkozatok szintjén a tanterv. A tanár megteheti, hogy ha-

logatja a tananyagot, hogy szellősebbé tegye, de mindhiába „lapátolja” hátra, a nyolcadikos vagy a tizenkettedikes vizsga előtt úgymint mindent be kell pótolni.

Könnyű nyilatkozni – utalt Ligia Deca kijelentésére –, de kivitelezni sokkal nehezebb, hiszen elvárás, hogy a vizsgán teljesítsenek a diákok, ilyen körülmények között a pedagógus nem engedheti meg magának, hogy „szellősítse” a tantervet. Vad Zoltán úgy véli, legtöbb plusz-mínusz egy óra játéktere lehet a tanárnak, de azonkívül feszesen tartania kell az ütemtervet, hogy felkészítse diákjait a kimeneti vizsgára. A pedagógus hangsúlyozta, amíg a tantervből nem vesznek ki egész fejezeteket, a tanárnak nincs mozgáster.

A társadalom szintjén van elvárás, hogy minden gyorsan változzon, tudjanak a diákok a lehető legkisebb erőfeszítéssel elérni jó eredményeket, ám a változást nehéz sürgetni.

BÍRÓ BLANKA

blanka@slagerradio.ro



Labirintus

A mi iskolánk egy labirintus. Kőlépcsők, falépcsők visznek fel-le, folyosók, átjárók, alagutak visznek előre-hátra, jobbra-balra benne. Ezért van az, hogy némely helyen megkérdik, mit keresel te itt. Hogyan lehet megmagyarázni, hogy nem „mit” keresünk, hanem egyszerűen csak „keresünk”?

márványba, kőbe vésett neveket, nézed a porcelánra égetett fényképeket. Titkok őrei a labirintus fordulóiban, ha kérdéseikre nem felelsz, nem engednek tovább.

Kitalárod, hogy regényhősök neveit keresed a temetőben. Fugulyán Katalin, Váczy Leonóra, Biasini Domokos,

elszállnak, a nap vagy a hét végére csak a galádságok maradnak meg, miközben a pár évvel ezelőtt történt dolgokból pedig pont a galádságok kopnak ki, s az ember csak arra emlékszik, hogy régén minden milyen jó volt.

Jó volt a biológiaszertárban keresgél- ni, vagy a másfél méteres tartórudakra



FOTÓ • PIXABAY

A kereséssel az a baj, hogy tanórák idején folyik, csak olyankor lehet az elcsön-desült épületben mászkálni.

A keresésben pont az izgalmas, hogy az embernek fogalma sincs, mit keres. Ráadásul amikor fogalmad sincs, mit keresel, akkor egy csomó mindenre bukkansz, és az mind jó. Például kihúzható vasajtóra egy lépcsőfordulóban, s ha túlmész rajta, mert épp nyitva van, akkor a padlásbejáró környékén rád szólnak, hogy mit keresel te itt.

Elindulsz az alagsorban a hasas vízvezetékek és hidegen pislogó neoncsövek alatt, már-már olyan, mint egy hajnali álom, de akkor jön a pocakos, köpenyes mester, és kalapja árnyékából rád reccsen, hogy mit keresel te itt. A kereséssel az a baj, hogy tanórák idején folyik, csak olyankor lehet az elcsön-desült épületben mászkálni.

Úgyhogy legközelebb már nem az épületben, hanem a közeli temetőben mászkálsz, a földre pilinkélő citromsárga levelekkel terített ösvények labirintusában. Betűzgeted a cementbe,

Trefán Leonárd, Rózsa József és Brósz Irma. Ez nem is regény, hanem színdarab, valami olyasmi, mint Csiky Gergelytől a *Buborékok*, ami maga is egy imádnivaló labirintus.

Állandóan regényt írnál, de sosem fogsz neki, csak mindenről elképzeled, hogy hol kötne ki a készülő regényben. Ami nem készül, mégis feneketlen labirintus, elnyeli a valóságot, így reggeltől estig büntetlenül sétáfkálsz elképzelt alakok, helyszínek és történések között, amíg egyszer majdnem elüt a megálló-ból induló trolibusz.

Mégsem lehet büntetlenül a képzelet labirintusában sétáfkálni. Az iskola nagyon is valóságos szövevénye az elviselhetetlenül munkás, fájdalmas, veszelés és kínos helyzeteknek, egyértelmű, hogy valamivel mégis védekezni kell a teljes önfeladás ellen.

Érdekes, ahogyan a jó jegyek, sikeres dolgozatok, nevetős pillanatok

tekert Afrika-térképpel a válladon másírozni a második emeleti folyosón, jó volt sorba majd párhuzamosan kötni az égőket a fizikalaborban, jó volt medicinalabdával dobálózni a svédpadlós tornateremben, még ha néha össze is omlott a sokrészes tornaszekrény.

Ilyen a valóság, tegnapról holnapig terjedő labirintus, amiben mindig ma van, de hiába, mert erre képtelenség odafigyelni. Az útvesztőben bolyongva hol azon nosztalgázol, merről jössz, hol attól rettegsz, hová fogsz kilyukadni. És közben elfelejtet a jobb kezedet a falon tartani. Amit pedig muszáj lenne. Most. Mert a mi iskolánk egy labirintus.

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com



Húsz éve indították újra a római katolikus oktatást Vásárhelyen

A római katolikus oktatás újraindulásának 20. évfordulóját ünnepelték november elején Marosvásárhelyen. A zsúfolásig megtelt Keresztelő Szent János templomban az ünnepi szentmisét Kovács Gergely érsek, a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség vezetője celebrálta. Az iskola 2004-ben egy osztállyal indult, mára pedig 530 diák tanul a – jelenleg – Bolyai Farkas Elméleti Líceum katolikus tagozataként működő iskolában, amelynek tanulóit mai napig mindenki „rákóczioknak” nevezi. Tamási Zsolt, a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Teológiai Líceum egykori igazgatója egy évtizede egyengeti a katolikus oktatásban részt vevő diákok útját. A Maszolnak elmondta, a 2004-ben egy líceumi osztállyal újraindult katolikus oktatás 2015-ig évente egy-egy teológiai osztállyal bővült, majd elindították az első előkészítő osztályt, és felvételt hirdettek ötödik osztályosok számára is. Később természettudományi osztályokat is indítottak, és az Unirea Főgimnázium teljes magyar tagozata átigazolt a katolikus líceumba. Így 2020-ra már teljes teológiai, társadalomtudományi és természettudományi oktatás zajlott.

Az iskola fejlődése nem volt akadálymentes: 2017-ben a tanfelügyelőség megtiltotta a ciklusközi osztályok indítását, arra hivatkozva, hogy az iskola jogi státusza körüli peres eljárások nem zárultak le. Emiatt egy évfolyam kiesett. 2018-ban, amikor újraindították az iskolát, a kilencedikes felvételt lekésték, így ismét elveszítettek egy évfolyamot, amit később osztályáthelyezéssel pótltak. 2022-ben, amikor másodszor számolták fel, nem volt érettségiző osztály – emlékezett az igazgató.

A 2022–2023-as tanévre azonban sikerült elérniük, hogy a teljes elemi és gimnáziumi osztályok mellett három párhuzamos líceumi osztály is működjön – összesen 21 osztállyal, akkor, amikor éppen felszámolás alatt álltak. „Ahányszor minket felszámoltak, annyiszor letünk százzal többen” – mondta Tamási Zsolt, utalva arra, hogy a tagozat minden megszüntetési kísérlet után továbbra is növekedett, ez pedig azt bizonyítja,

hogy ez a közösség élni akar” – tette hozzá.

Az ünnepi szentmisét az iskola kórusának előadása és a himnusz eléneklése zárta, majd emléktáblát avattak a Bolyai Farkas Elméleti Líceum épületében, abban a szárnyban, ahol a kezdetekkor újraindult az oktatás.

Tanóracsökkentéssel emelnék a tanítás színvonalát

Heti 36-40 tanóra helyett maximum 30 órát javasol az RMDSZ Józán és kormányprogramjában. Az elképzelés szerint a tanórák csökkentése, az iskolai étkeztetés, valamint a délutáni oktatás, amelyet szakemberek tartanának, hosszú távon az oktatás színvonalának a növekedéséhez vezetne – írja a Maszol. A prioritások között szerepel a diákok tehermentesítése is, amihez a szövetség úgy formálná át az iskolai oktatást, hogy heti 36-40 tanóra helyett maximum 30 legyen, de hangsúlyt fektetnének a délutáni oktatásra is. Strukturálisan gondolnák át a rendszert, és az elképzelésük szerint egyrészt a délelőtti óraszám csökkenne, a délutáni tevékenységnek pedig nagy előnye lenne, hogy ott elkészülne a házi feladat, ugyanakkor sport- vagy kreatív tevékenységre is lehet ezeket szánni, nemcsak tanulásra. A délutáni oktatás mellett a melegebéd-programot is kiterjesztenék minden iskolára, ugyanis azokban az intézményekben, ahol korábban bevezették, öt százalékra csökkent az iskolaelhagyás. Javasolják továbbá új perspektívák bevezetését is a román nyelv oktatása terén. Hangsúlyozzák, hogy a megkezdett irány jó ezen a téren, de további korrekciókra van szükség, szem előtt tartva, hogy a szinte teljesen magyar településen élő gyerekek is tanuljanak meg, tudjanak jól beszélni románul, ha megszólítják őket. A program része a tankönyvírás, valamint olyan módszerek alkalmazása, amely a kommunikációra fókuszál. A program egyes elemeit már beiktatták az új tanügyi törvénybe is.

Javasolják a diákok áttüztetését

Az oktatási minisztérium közvitára becsátotta a közoktatásban az iskolai szegregáció nyomon követésére, azonosítására,

megelőzésére és az ellene való küzdelemre vonatkozó módszertan tervezetét. Az ajánlott intézkedések között szerepel a tanulók rendszeres áttüztetése, ha a padok sorban vannak elhelyezve, és a tanulók száma meghaladja a 24-et. Kerülni kell a veszélyeztetett csoportokhoz tartozó tanulók utolsó két padban való ültetését, és az osztályterem kialakítására ajánlják a padok körben vagy félkörben helyezését, számol be az Edupedura hivatkozva a Maszol. Az oktatási minisztérium szerint a közoktatás minden szintjén tilos az etnikai hovatarozás, fogyatékoság vagy sajátos nevelési igény, a családok társadalmi-gazdasági helyzete, hátrányos helyzetű csoportokhoz való tartozás, lakókörnyezet vagy az oktatás elsődleges kedvezményezettjeinek tanulmányi teljesítménye alapján történő megkülönböztetés.

Lavinaként zúdulhat a közoktatási rendszerre a pedagógushiány

Szinte egyik pillanatról a másikra maradhat pedagógusok nélkül a közoktatási rendszer tíz éven belül, és egyes szakemberek szerint már most késő ezt megelőzni. A jelenséget azzal magyarázzák, hogy egyre több a nyugdíjas korú aktív pedagógus a közoktatási rendszerben, ugyanis a fiatalok számára nem vonzó az oktatási pálya. A problémát egyrészt a címzetes helyek hiánya, másrészt a pedagógus-utánpótlás hiánya okozza, ugyanis nagyon kevés fiatal szeretne közoktatási rendszerben dolgozni. A friss diplomásokat elsősorban a bérek miatt nem érdekli a tanári pálya: az elmúlt időszakban elrendelt béremelések ellenére a pályakezdők jövedelme továbbra sem elegendő egy fiatal alapvető szükségleteinek fedezésére – hívta fel nemrég a figyelmet a kormánynak címzett közleményében a Tanügyi Szabad Szakszervezetek Szövetsége (FSLI). A helyettesítő tanárok száma nő a rendszerben, ennek az árát pedig közvetlenül a diákok fizetik meg, akiknek egy ciklusban akár három-négy különböző tanára is lehet egy tantárgyból, akik különböző módszerekkel oktatnak – hívják fel a figyelmet. Mindamelllett, hogy javultak a bérezési feltételek, továbbra sem elég vonzó a tanári pálya, nehéz is, és egyre többet követel a közoktatási

rendszer a pedagógusoktól. Annak, hogy szinte egyik pillanatról a másikra válik majd súlyossá a helyzet, az az oka, hogy a rendszerváltás után nagyon megnőtt az igény a szakképzett pedagógusokra – számos tantárgy esetében például magyar pedagógusképzés nem is volt korábban –, létrejött számos egyetem, megnövelték a helyek számát a közoktatási rendszerben, és rövid idő alatt be is töltötték azokat. Így ennek a pedagógusgenerációnak a tagjai majdnem egyszerre mennek majd nyugdíjba. Ahhoz, hogy a hirtelen kialakuló nagymértékű hiányt pótolni lehessen majd, országos stratégiára lenne szükség – hívja fel a figyelmet a tanügyi szakszervezet.

Négyszáznegyvenöt éves kolozsvári Báthory-líceum

Jubileumi évfordulót ünnepelt idén ősszel a kolozsvári Báthory-líceum. A 445 éve Báthory István erdélyi fejedelem által alapított kincses városi iskola kezdeteiről, az évfordulós rendezvényorozatról és a jövőbeli elképzelésekről Schuller Hajnal a tanintézmény igazgatója beszélt a Maszolnak. Elmondta, az ünnepi rendezvény keretében konferenciákat, előadásokat, sporttevékenységeket szerveznek, és Magyarországról, Németországból hívtak meg előadókat, volt diákokat, akik a tudományos élet különböző területein tevékenykednek, akár professzorokként, docensekként vagy éppen filmes szakemberekként. Az intézményvezető elmondta, az iskola célja a kezdetektől ugyanaz maradt, a minőségi oktatást szolgálják, amire rendkívül nagy igény van. Ezt bizonyítja az is, hogy növekedett az osztályaik létszáma. Az iskola arra van berendezkedve infrastrukturálisan, hogy három párhuzamos osztályt szolgáljon ki, előkészítőtől tizenkettedik osztályig. „Ez a minőségi oktatásról és az emberbarát, gyermekbarát nevelésről szól. A kötelező, úgymond kurrikuláris törzsanyag és tudományos oktatáson kívül nagy hangsúlyt fektetünk a nevelésre. Itt vannak iskolánkban a piarista pap tanárok, akik nagyon szép lelki, közösségi tevékenységet folytatnak, felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül, illetve egy nagyon változatos, gazdag diákélet is zajlik az iskolában,

és persze tudományos kutatás és szakkeri tevékenységek is. Mi ezentúl is oda fogunk figyelni, hogy fejlesszük a tudományosságot, emellett a közösségi élet velejáróival is foglalkozunk” – fejtette ki az igazgató.

Roma felzárkóztatást célzó projekt Csíkszeredában

Bemutatták a Right Egyesület Európai Unió által támogatott, a Hargita Megyei Tanáccsal partnerségben lebonyolított projektjét. Csata Orsolya, a szervezet vezetője, a programot ismertető november eleji sajtótájékoztatón elmondta, millióegy dologban, számos önkéntessel dolgozik együtt, tartanak futó- és úszóedzést, gitárórákat, tanfolyamokat szerveznek, mentorprogramot működtetnek hátrányos helyzetű roma gyerekeknek. Hozzátette, 2300 eurót sikerült nyerniük egy pályázaton a Proteus program keretén belül, a bukaresti CeRe szervezettel közösen – olvasható a Maszolon. A szervezet vezetője kifejtette, vannak helyzetek, amikor negatív megkülönböztetés éri az általuk képviselt romákat, kikergetik őket vagy be sem engedik például egy cukrászdába. Ennek ellensúlyozására egy plakátkampányt indítanak.

Többféle képzést nyújt a háromszéki Művészeti Népiskola

Jelentős érdeklődés mutatkozik Háromszéken a kulturális oktatás iránt, ezt bizonyítja az is, hogy a sepsiszentgyörgyi Művészeti Népiskola 35 képzésén idén több mint 680 diák vesz részt. A balett, a néptánc és a zene szakok töretlen sikernek örvendenek, ezzel szemben a népi mesterségek egyre inkább háttérbe szorulnak. Az intézmény ezért a jövőben arra is törekszik, hogy új lendületet adjon a hagyományos foglalkozásoknak, de új képzéseket és programokat is tartogat. A tanulók között nemcsak gyerekek, de felnőttek is szép számban szerepelnek, hiszen a kulturális oktatásban részt venni 5 éves kortól, felső korhatár nélkül bárkinek lehet. Gáj Nándor intézményvezető a Székelyhonnak elmondta, a képzési központ repertoárjában előadó-, képző- és zeneművészeti tanfolyamok is szerepelnek, de az oktatók

bútorfestést, népi díszítőművészetet is tanítanak. Korábban más hagyományos szakmákat is el lehetett sajátítani, például fafaragást, de a képzés iránti érdeklődés olyannyira lankadt, hogy megszüntették. Az oktatási intézmény ezért többek között azon is dolgozik, hogy fellendülést érjen el ezen a területen. A zenei képzés terén is bővült a repertoár: a közeljövőben elindul a cimbalomképzés. A Művészeti Népiskola igazgatója szerint Háromszéken igény mutatkozik a kulturális oktatásra, a legnépszerűbb szakuk a Sepsiszentgyörgyön indított balettoktatás.

Kihívás külföldi iskolából a hazai oktatásba kerülni

Évente sok olyan gyerekek kerül át a hazai oktatási rendszerbe, akik előtte külföldi iskolában tanultak. Bár a bürokrácia és a sok lefordítani való okirat nem könnyíti meg a hazatelepedést vagy letelepedést, mégis évente számos család dönt emellett. A romániai törvények értelmében minden gyereknek joga van arra, hogy saját korcsoportjának megfelelő osztályba kerüljön, ha a szülei úgy döntenek, Romániában telepednek le vagy hazatelepednek. A törvény szerint ahhoz is joguk van, hogy nyelvtudásuktól függetlenül tanulmányaikat azon a szinten folytassák, ahol előző iskolájukban abbahagyták. Ez a körülmény azonban a gyakorlatban másként néz ki, hiszen nyelvtudás hiányában nehezen zárkózik fel a gyerek az adott osztályban. Antal Levente Mihály, Maros megye főtanfelügyelő-helyettese a Székelyhonnak rámutatott, ha román állampolgár, akkor nem jár neki ingyenes románnyelvóra Romániában, hiszen a törvényhozó azt feltételezi, hogy a gyerek ismeri az ország nyelvét. Csak abban az esetben jár hivatalból ingyenes románnyelvóra, ha a gyerek külföldi állampolgár. Az Ukrajnából ide menekült családok gyerekei számára volt ilyen kérés például – tette hozzá a helyettes főtanfelügyelő. A Maros megyei tanfelügyelőség adatai szerint a 2023/2024-es tanévben 168 gyereket írtattak át külföldi oktatási intézményből valamely Maros megyei iskolába.

D. SZ.